

Manoilescu Mihály kereskedelmi miniszter lemondott

Két pénzpiac

Románia és Magyarország között nemcsak a határok emelnek választófalat, hanem a gazdasági viszonyok különbözősége is.

Amikor a magyar pénzpiacok nyugalma érdekében Budapesten a kormány — bizonyára preventív intézkedésképp, — a háromnapos bankszünetet elrendelte, a romániai pénzpiacokon is előtérbe tolt az a kérdés, vajon megmaradunk-e egyszerű nézőként a szomszédállam idegességének?

A kérdésre felel az a tény, hogy két hét óta, amióta a berlini piac kritikus helyzete tart, sőt egyre jobban el fajul és amióta ez a hangulat Budapestre is áterjedt, a romániai piacokon hasonló jelenségek nem tapasztalhatók. A Bucurestiben történt betételvonásoknak helyi okuk volt és nem éreztették hatásukat az erdélyi piacokon.

Ennek a nyugalomnak nem csupán pszichikai oka van, hanem egyéb is. Ugy Berlinben, mint Budapesten a közönség nyugtalan-ságát a külföldi hitelek felmondásának híre okozta. A romániai bankélet a külföldi hitelek tekintetében megközelítőleg sincs annyira angazsálva, mint a német, vagy magyar pénzpiac. A bucarestii pénzpiacnak e tekintetben inkább párisi kapcsolatai vannak, amelyek a mai helyzetben megbizhatóbbak egyéb piacok kölcsönadójánál.

Az erdélyi bankok tulnyomó része vagy egyáltalán nem, vagy csak kis részletekben vette igénybe a külföldi hiteleket úgy, hogy a külföld hangulatváltozása, szeszélye itt nyugtalan-ságot nem teremthet.

A romániai pénzintézeti élet, hogy úgy mondjuk, meg van edzve a nyugtalan-ságokkal szemben. Az infláció réme, a vagyondézmától való félelem és egyéb körülmények több ízben okoztak kisebb-nagyobb mérvű betételvonást és tőke kivándorlást.

De ennek a nyugtalan-ságnak, ha alapfala-nul is, a belföldi körülményektől való félelem volt az okozója. A külföldi pénzpiac nyugtalan-sága itt nem talált talajra és bizonyára ez-tán is foganat nélkül marad.

Nehéz napjai vannak egész Európának, sőt az egész világnak. Ezeknek a nehéz napoknak ólomsulya megüli a mi lelkünket is és a közvetlenül érdekeltekkel együtt szorongó lélekkel várjuk a pénzpiacok megváltó sorsfordulását.

De eme körülmények között is rendületle-nül meg kell őrizni nyugalmunkat, higgadt ítél-letünket. A magunk indokolt nyugodtsága nemcsak a mi helyzetünket teszi könnyebbé, de talán elősegíti a világkrízis minél előbbi befejezését is. A romániai piac távolról sem érzi meg az eseményeket úgy, mint a magyar-országgi pénzintézetek, mert éppen a hitelek csekély igénybevétele okozta azt a helyzetet, hogy a külföldi hitelezők aggodalom nélkül hagyták továbbra is kihelyezett tőkéiket Ro-mániában. A német és a magyar pénzintéze-tek süvítették meg legelsősorban azt a; most már csak látszólagos kedvezményt, hogy a külföldi hitelezők milliókat bocsájtottak ren-dekezésükre, amelyek azonban az elsők vol-tak a hitelek megvonásánál, amint a pénzügyi helyzet nyugtalan-ságot árult el.

A romániai intézetek hasonlóan a prágai-akhoz, minden különösebb izgalom nélkül te-kintenek a jövő eseményei elé, amelyek ha némi nyugtalan-ságot hoznak is magukkal, de ez a nyugtalan-ság nem fogja érinteni sem a romániai intézeteket sem pedig a romániai betevőket.

Berlin lázas napjai

A helyzet ku'csa Franciaország kezében van — A francia kormány követelése — Ujabb szükségrendelet Berlinben — A magyar kormány preventív intézkedései — Ausztria nyugodtan szemléli a helyzetet

Basel nem segít — a kormányok segítsenek

Németország válságos napjait éli. A világ-események központjába került a német válság, amelyet alig néhány nappal ezelőtt már-már elintézettnak hitt a közvélemény. Érti tudja az egész világ, hogy a válság megoldása nem csu-pán Németországot, hanem Európát, sőt az egész Amerikát is közelről érinti és nem tulsz, ha azt mondjuk, hogy egy esetleges békés ki-bontakozás magával hozhatja Európa válságá-nak megoldását is. Mindezeknek dacára, egy-előtte legalább, áthidalhatatlannak látszó érde-kek állanak egymással szemközt. Folvnak a tanácskozások, amelyeket lázas izgalommal fi-gyél az egész világ, de ezek a tanácskozások egyelőre nem hoztak semmiféle megnyugtató eredményt és féltő, amíg a konzilium tart, addig a beteg elpusztul. Az eseményekről egyébként a mai napon a következő távirati és telefonje-lentések érkeztek:

Párisból jelentik: A francia jobboldali sajtó a Németországnak nyújtott kölcsönrel kapcsola-tan még mindig erőlyesen ragaszkodik a kormány által megszabott politikai feltételek-hez, míg a baloldali sajtó azt sürgeti, hogy bár-milyen módon, de segíteni kell Németországon. A Matin baseli tudósítójának jelentése szerint, Németország vagy visszaszerzi a nemzetközi tőke bizalmát s így baráti jobbot nyújt Francia-országának, vagy pedig elkerülhetetlen a belső moratórium, amely viszont bizonytalan, hogy milyen eredményekhez vezet.

Hindenburg elnök Berlinbe érkezett

A londoni Daily Chronicle szerint, a fran-ciák érzik, hogy a versaillesi szerződés kicsu-szik a kezükből és igyekeznek most megragad-ni ezt az alkalmat, hogy annak rendelkezéseit újból leszögezzék. A Daily Heraldnak az a vé-leménye, hogy a helyzet kulcsát még mindig Franciaország tartja és csak ez az ország tud-ja megmenteni a helyzetet.

Berlini jelentés szerint ma délelőtt tizen-egy óra három perckor Luther dr., a birodalmi bank elnöke a német fővárosba érkezett. Ta-nácskozásairól szóló beszámolóját csak délután tartja meg a kormány tagjai előtt, amikor is valószínűleg újabb minisztertanács lesz.

Hindenburg elnök ma megszakította sza-badságát és a délelőtt Berlinbe érkezett.

Laval francia miniszterelnök egyébként újból közölte Hoesch párisi német követtel Franciaország feltételeit, amelyek a követ-kezők:

Szüntesse be Németország az új kis csata-hajók építését. Lásza be Németország, hogy a német-osztrák vámunió nemcsak gazdasági, de politikai kérdés is és így az nemzetközi dön-tés alá tartozik. Biztosítsa a locarnoi szerző-désben leszögezett keleti határokat, így a né-met-lengyel határt is.

Newyorki jelentés arról számol be, hogy a Federal Reserve Bank vezetői ma értekezletet tartottak, amelyen ama meggyőződésüket szö-geztek le, hogy Németországon nem lehet ke-vezzel, mint ötszáz millió dollárral segíteni. A segítséggel pedig egy pillanatig sem szabad késni, mert nagyon könnyen előfordulhat, hogy

a segély elkésve érkezik. Az amerikai bankok most azon fáradoznak, hogy előtetemtsék ezt az összeget Németország számára.

Berlini jelentés szerint a német birodalmi gyűlést csütörtökre hívták egybe. Többek kö-zött be fogják terjeszteni az önkéntes munka-vállalás megkönnyítéséről szóló javaslatot, az értékpapírok tőzsdei árának megállapításáról és a vámtételek rendezéséről szóló javaslatot.

Szigorított intézkedések

Ma éjjel fél 12 órakor egyébként újabb szükségrendelet jelent meg, amely tegnap a második volt. A szükségrendelet értelmében a bankok kedden és szerdán zárva maradnak. A szükségrendeletet Hindenburg a neubecki kas-télyában írta alá és abban feltatalmazza a kor-mányt, a bankszünetnapok elrendelésére, a kor-mányra bízván, hogy mely bankokra terjeszti ki a szünetnapokat. A tőzsdék szombatig zárva maradnak.

Berlinből jelentik: Dr. Luther, a német bi-rodalmi bank elnöke, aki ma délután tizenöt óra harmincöt perckor Baseltől jövet, külön repülőgépen érkezett a tempelhofi repülőtérré, rövid pihenés után a kancellári hivatalba haj-tatott, hogy résztvegyen az ott tartandó mi-nisztertanácson és hogy beszámoljon a baseli tárgyalásokról.

Habár a devizaforgalom hivatalosan szü-netel, a Birodalmi Bank nem tagadja meg a deviza kiszolgáltatást és becseréli a birodalmi bank bankjegyeit valutákra. *A birodalmi bank csak bankjegyekben való fizetés ellenében szol-gáltat ki devizákat.* A kiszolgáltatások általá-ban a szombati, július tizenegyediküi árfolya-mokon történnek. A hiteltörvény szigorubb al-kalmazása következtében csak a rövid lejáratu váltókat számitolják le és így a leszámításra benyújtott váltóknak csak alig negyven-ötven százalékat fogadják el. A bankoktól, amelyek a hitelek megszigorítása miatt kénytelenek va-lutákat eladni, nagymennyiségü devizák foly-nak be a birodalmi bankhoz. Ennek követke-zésében az elmúlt két napon nem mutatkozik csökkenés a birodalmi bank deviza állomá-nyában, sőt az emelkedést mutat.

Deviza-kényszergazdálkodás

Szakkörökben az 1924-es tapasztalatok alapján kételkedéssel fogadják a deviza-kény-szergazdálkodás bevezetését, mivel a külföldi valutakészlet összezsugorodásától és a deviza-zugiforgalomtól tartanak.

A berlini tőzsde terményosztályának veze-tősége ma rendeletet adott ki, amelynek értel-mében nem szabad a gabonapiacra kereske-delmi jogilag biztosított későbbi szállítasu üz-leteket kötni. A prompt és loco jegyzéseket azonban továbbra is megtartják. Erről a hatá-rozatról értesítették a külföldi tőzsdéket is.

A berlini rendőrfőnök ma rendeletet adott ki, amelyben a jelenlegi izgatott hangulatra való tekintettel, *megiltotta a munkanélküliek napjának megtartását.* A munkanélküliek biro-dalmi bizottsága ugyanis elhatározta, hogy ju-

lius tizenötödikén egyetemlegesen tiltakoznak a „Brüning-kormány éhségadjárata” ellen. A munkanélküliek tüntetések alakjában akartak országos munkanélküli napot tartani, amelyet most betiltottak. Egyelőre természetesen még nem biztos, hogy a munkanélküliek nem fogják megtartani gyűléseiket és a hangulat olyan, hogy a munkanélküliek nagy tömegei nem fogják figyelembe venni a rendőrfőnök tiltó rendelkezését és mindenáron igyekezni fognak a munkanélküli napot megtartani, ami valószínűleg tüntetésekhez és esetleg véres összecsapásokhoz vezethet.

Londoni jelentés szerint Henderson külügyminiszter, titkára Sir Walford Selby kíséretében Párisba utazott. Az állomáson elbeszélgetett a német nagykövettel, majd pedig a francia nagykövettel tanácsosall folytatott rövid beszélgetést. Elutazása előtt Henderson a következő kijelentést tette:

„Németország felsegítése nem a Nemzetközi Fizetések Bankjának feladata”

Csak a most érkező baseli jelentések számolnak be részletesen arról, hogy az NFB tegnapi igazgatótanácsi ülésén milyen döntés is hangzott el. A Nemzetközi Fizetések Bankjának vezetősége ugyanis arra a megállapodásra jutott, hogy Németország pénzügyi támogatása és megsegítése nem az NFB feladata, hanem a kormányoké. Beavott helyről nyert értesülésünk szerint a bank kénytelen volt így határozni, mert nem léphette túl saját hatáskörét. Németországnak pillanatnyilag ötszázmillió frankra lett volna szüksége, amelyet az NFB nem bocsáthatott rövid határidőre Németország rendelkezésére. A bank vezetőségének határozata értelmében az NFB ennek ellenére részt vesz abban a százmillió dolláros hitelben, amelyet Németországnak szándékoznak nyújtani. Az NFB egyébként részt vesz minden olyan vállalkozásban, amely Németország támogatására irányul, de ezt a munkát egyedül nem végezheti el. Ez a kijelentés természetesen nemcsak erkölcsi, de anyagi szempontból is fontossággal bír.

Római jelentés szerint Stimson amerikai külügyi államtitkár ma a párisi gyorsal elutazott Rómából. Az állomásra Stimsont kikísérte Grandi külügyminiszter, az amerikai nagykövet a követség személyzete, míg Mussolini képviselőjében Taliani miniszter jelent meg, aki a Duce nevében Stimson feleségének egy csokor orchideát nyújtott át.

A Lavoro Fascista jelentése szerint Grandi külügyminiszter a Chigi-palotában fogadta az angol, francia és német követeket, akikkel a jelenlegi politikai helyzetet vitatták meg.

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány ma délután ülést tartott, amelyen meghallgatta Luther dr. jelentését a baseli tárgyalásokról. A kabinet ülése után Luther dr. a birodalmi bankba hajtatott, ahol résztvett a bank direktóriumának ülésén.

— *Tudjuk, hogy különleges körülmények között utazunk Párisba, de úgy hisszük, hogy a Nemzetközi Fizetések Bankjának tegnapi döntése könnyített a helyzeten. Legalább is reméljük, hogy ez így történt. Célunk nemcsak Anglia és a kontinensen lévő nemzetek közti jóviszony ápolása és megteremtése, de a francia-német jóviszony előmozdítása is.*

Henderson ezt az optimisztikus kijelentést nyilván akkor tette, amikor még nem tudott a baseli határozatról.

A porosz kormány egyébként ma minisztertanácsot tartott, amelyen elrendelte, hogy a tőzsdék ezen a héten ne kezdjék meg rendezésüket.

Párisi jelentés szerint Flandin ma megbeszéléseket folytatott a francia nemzeti bank kormányzójával és alkormányzójával, amelyen ezek beszámolót tartottak az NFB igazgatótanácsi üléséről és annak eredményéről.

A birodalmi elnök tegnapi rendeletével kapcsolatban a kormány ma újabb rendeletet adott ki, amely így hangzik:

„A birodalmi elnök július 13-iki rendelete alapján elrendelt szünetnapok az állam által elismert ünnepeknek tekintetnek, úgy, hogy ezekre a napokra vonatkoznak a váltótörvény és csekk törvények az ünnepekre vonatkozó rendelkezései. A bírót, közigazgatást, vagy egyéb hatóság eljárársban kirótt ítéletek fizetésének határideje pedig az utolsó ünnepnaptól számított egy hétre tolódik ki. A rendelet 1931. július 14-én lép életbe. Kelt 1931. július 14. Brüning dr. birodalmi kancellár, Dietrich dr. pénzügyminiszter, Joel dr. birodalmi igazságügyminiszter.

Párisból jelentik: Henderson külügyminiszter ma délután öt óra negyven perckor

Párisba érkezett és holnap délelőtt részt fog venni a gyarmatiügyi kiállítás britt-hetének megnyitására. Henderson csütörtökön Berlinbe utazik, ahol Mac Donalddal találkozik.

Kényszerintézkedések Budapesten

Budapestről jelentik: A kormány tagjai gróf Klebelsberg Kuno miniszterelnök-helyettes elnökletével ma éjjel 1 órától 3 óráig tanácskoztak a pénzügyminisztériumban. A tanácskozáson megjelent Popovics Sándor, a Nemzeti Bank elnöke is. A minisztertanács foglalkozott az utolsó napokban előállított bonyodalmakkal, amelyek a német kormányt rendkívüli intézkedések foganatosítására kényszerítették. Németország pénzügyi helyzetének súlyosbodása szükségessé tette, hogy a magyar kormány óvintézkedésekhez nyúljon, hogy a német nehézségek Magyarországra való esetleges kihatásait megelőzze. A kormány ezért elhatározta, hogy rendeletet ad ki, amely szerint kedden, szerdán és csütörtökön a pénzügyintéző cégek pénztárait zárva tartani kötelesek. Ezek a napok úgy tekintendők, mint a vásárnapok. Sem óvadst felvenni, sem egyéb biztosító intézkedéseket tenni nem lehet és az adósok ezeken a napokon nem kötelesek fizetéseket teljesíteni.

Az éjjeli minisztertanács hozott határozatot a közönség körében általában nem váltott ki izgalmat. A bankok pénztárainál kevés ügyfél jelent meg, akiket a hivatalnokoknak sikerült megnyugtatni. A közönség nyugalommal fogadta a rendszabályokat, amelyeket plauzibilisnek tart. A kormány intézkedései egyébként nem okoznak nehézségeket a magángazdaságnak.

Teljes a nyugalom a gazdasági életben

Más helyről nyert információk és vélemények szerint, a kormány rendszabályai nem voltak feltétlenül szükségesek, mivel a gazdasági életben teljes nyugalom uralkodott és uralkodik, de bankok megrohanása sem volt várható. Hír szerint az éjjel kiadott rendelkezést már szerdán megkönnyítik.

Hivatalos helyen nyert nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a fizetések három napos felfüggesztése a berlini események miatt vált szükségessé és ez mintegy védőoltásul szolgál az esetleges krízis idejére. Az esetleg bekövetke-

Arad nyáron

Akik itthon nyaralnak

A júliusi nap forrón tűz le már a kora délelőtti órákban a város szomszjas aszfaltjára. Az uccákon lihegő, izzadó homlokukat törölgető emberek loholnak a tikkasztó melegtől elcsigázva dolgaik után, vagy úgy tesznek, mintha munkába sietnének, pedig nagyon sokan csak a munka délibábját kergetik. . . . A korzón néhány leeresztett vászonernyő némi árnyékot ad az üzletek előtt, mert a kereskedő kiméli az árúját. Nem a vevők kedvéért — mert hiszen ilyenek már nem igen akadnak naponta, de hát ha már úgy sem veszik meg, legalább néhány „időmilliomos” meg-megáll a kirakat előtt és elnézegeti. De ha kifakul a színe az égető naptól, akkor még meg sem nézik, pedig minden kereskedő büszke lehet ma a nézőközönségére. Azokban legalább megvan a jószándék. Kitervezik maguknak, hogy mit vennének, hol vásárolnának.

Mindenki itthon van, itthon nyaral. Divatba jött helyben nyaralni. Nekivetkőzve szaladgálnak az uccán az emberek. Tegnap találkoztam a fehérínges forradalmárral. A kánikula forradalmárja, ő volt az első, aki levetette a kabátot. Milven ragadós a példa, ha egyszer valaki elkezdi. Ma már nagyon sok férfi akasztotta szegre a kabátját. Fehér és tarka ingek, kigombolva vagy csinos, fűs apacsallérok láthatók a korzón. Hát hogyne, ilyen melegben. De azért vannak konzervatív gondolkodásúak. Sokan. Szégyellik levetni a kabátjukat, ragaszkodnak hozzá a kánikula dacára is. Aztán vannak akik csak úgy „panvókára vetve” hordják a kiskabátot. Ezek természetesen idegesek, nyugtalanok, azt hiszik mindenki őket nézi. Ha egy ismerős hölgyet látnak közeledni, azonnal felrántják magukra. . . . Mit szólna az Irénke, ha látná? . . .

A hölgyek sokat spórolnak az idén a harisnyanélküli divaton. Lebarant, csokoládészinű lábszáruk élesen elüt a fehér cipőktől. Nagyon sok a fehér-fekete cinő, meg a fehér vászonruha. Barna karok villannak elő a ruhaujat helyettesítő kis fodrok alól. Mindenki le van éve. — ez manapság nagyon divatos. A hölgyek nagy előszeretettel viselik a kis fehér zoknikat is. Fialit, sőt az ember úgy érzi, hogy még nem nőtt ki a zokniból. . . .

A parkokban már kora reggel friss élet lüktet. Gyermek kacajától hangos a Baross-park. Csinos „freuleinok” kézimunkáznak a padokon. Közben megvitatják a napi pletykákat egymás közt. Bárhová megy az ember, mindenütt egy témáról hall beszélni, ez mindig aktuális, a nap bármely órájában, míg le nem száll az est. Olyan arccal mondogatják az emberek egymásnak, mintha a legfrissebb pletykáról beszélnének:

— Mit szól ehhez a hőséghez? Micsoda meleg van ma!

A kávéházakban délután kezdődik az élet. A virágos terraszokon, napellenzők alatt folynak a dominó, vagy kártyacsaták. Jégbehűtött italok az asztalon. A vízben jégdarabok uszkálnak. Nekivetkőzve, szenvedélyesen játszanak. Ezek nem érzik a meleget, bár a játék hevében ugyancsak nekiizzadnak. Nagyon szépen megférnek itt a politikai pártok egymás mellett. Liberálisták a nemzeti parasztpártiakkal játszanak össze. Az egyik asztalnál éppen egy magas, feketehajú ur, dühös parasztpárti, kibicel egy liberálistának. Milyen szép is az egyetértés. . . .

A fagyaltosokra jó idők járnak. . . . Hát hogyne, mikor fagyaltot nyalni az uccán anynyira divatba jött. Őt lejért, sőt háromért is kap már az ember egy kis ostyapohárban színes, üdítő, hideg folyadékot. Aztán elszopogatja végig a korzón, a Marosparton, megszer-

zi magának a lehülés illúzióját. Ez a fagyaltnyalás divatja eszünkbe juttatja a néhány év előtti nyalóka-divatot. A színes cukorkákat milyen élvezettel szopogatták le a vékony farudacsokról. Elég izléstelen divat volt. Meg aztán semmi értelme sem volt ennek a gyerekes nyalánkságnak. A fagyalt legalább nem csupán divat, de ebben a kánikulában igazán jól esik.

S amint leszáll az est, kigyulnak a város fényei. Ekkor kezdődik csak az igazi élet. . . . Az uccákon tömegesen sodródnak az emberek ki a Marospartra. Mindenki fellelegzik, felvidul, magához tér a napi nyomasztó meleg után. Az esték igazán kellemesek Aradon. A Marosparti Kioszkban szól a jazzband, sokszor reggel háromig is. . . . A kávéházak terraszán elegáns hölgyek, urak szüresölnek a hűsítőket, rendelik a fagyaltokat. A zene mindenütt szól. Hatalmas embergyűrű veszi körül a terraszokat. . . . A zene csalogatja össze az embereket a fárasztó munka után, mint a fény vonzza az esti rovarokat. A főutvonal hatalmas fái alatt a szerény kis padok is mindig tömve vannak. Suttogások, vidám kacajok szállnak a júliusi éjben. Mindenütt lüktet az élet. A Central mozi nyári helyiség is többnyire zsúfolva van. Akár milyen filmet adnak, fontos a zene, a jó levegő, a szabadban való előadás. Kár, hogy a Marosparti mozit nem nyitják meg az idén. Nem alkalmas állítólag hangosfilmek előadására. Nem baj. Nagyon szívesen megnéznék néhány jó némafilmet reprizét a kellemes, hűvös vízparton.

Nem mondhatjuk, hogy nincsen élet az idej uborkaszőnyegben Aradon a kánikula dacára is lüktet, hullámoz az uccákon, kávéházak terraszán, parkokban, mozikban, strandokon. . . .

Ugyáltszik, egészen jól bírnak a meleget s ha már nem mehetünk a Riviérára, saját vígasztalásunkra elmondhatjuk, hogy „mégis csak legjobb itthon!” Cs. P.

zendő krízist a pénzvilág teljes felkészültséggel várja.

A budapesti tőzsdei tanács ma értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a *fizetések fellügmentésének három napja alatt az értéktőzsdét zárva tartják*. A bankok vezetői is értekezletet tartottak a háromnapos pénztári szünet alatti teendőkkel kapcsolatban. A pénzügyintézetek vezetői egyöntetű eljárással állapodtak meg. Hangoztatták, hogy a jelenlegi rendelkezések olyan jellegűek, hogy tisztán a közönség megnyugtatót szolgálják és hogy azokat a nemzetközi események hatása alatt kellett meghozni. Hangsúlyozták, hogy csak muló intézkedésekről van szó, amelyek a magyar pénzügyi rendszer szilárdságát nem befolyásolhatják.

Vita a háromnapos moratóriumról

Délelőtt egyébként elhatározták a bankok, hogy a safe-terméket megnyitják és akiknek a safe-kben értéktárgyaik vannak elhelyezve, azokhoz hozzájuthatnak. A három napos moratóriummal kapcsolatban egyébként élénk vita keletkezett az ügyvédek és a bírások között, akik végül is arra a megállapodásra jutottak.

Manoilescu lemondott

A Banca Nationala kormányzójává nevezték ki

Hatiegan miniszter is benyújtotta lemondását — A Banca Nationala kormányzó állása körül lezajlott viharok okozták a válságot — A félhivatalos sajtóiroda feltűnést keltező jelentése — Harminc kormánypárti képviselő a nemzeti-parasztpárt felé orientálódik

A király kinevezte az új minisztereket

Bucurestiből jelentik: A Rador ma esti jelentése olyan híreket röpitett szerte az országba, amelyek ha megerősítést nyernek, komoly kormányválság előhírnökeinek tekinthetők.

A Rador meg nem erősített hírek alapján közlik, hogy a kormányban megkezdődtek a lemondások, kezdetét vette tehát a belső egyenetlenség. Hír szerint két miniszterről van szó, akik közül az egyik hasonló gesztussal már megbuktatott egy kabinetet és lehetetlenné tette a nemzeti-parasztpárt számára a további kormányzást. Manoilescu Mihályról van szó, aki, mint hírlik, állítólag lemondott tárcájáról.

A kormányválsággal egyenértékűnek tekinthető a miniszterválság — ha tényleg megfelel a valóságnak —, a Banca Nationala kormányzó széke körül lezajlott viharokkal hozható kapcsolatba. Manoilescu Mihály tehát ismét megsértődhetett valamin, vagy ugylát-szik, a Iorga-kabinet keretei sem feleltek meg gazdasági koncepcióinak, és amint hírlik, éppen a nemzeti bank körül zajló eseményekkel szemben elfoglalt álláspontját nem tudja összehangoztatni a kormány álláspontjával.

A Rador értesülése szerint, a Manoilescu lemondásával támadt rést úgy próbálják betölteni, hogy Manoilescunak felajánlják a nemzeti bank kormányzóságát. Hogy elfogadjja-e az erősen egyéni álláspontokat valló miniszter ezt a megoldást, egyelőre nem lehet tudni.

A másik miniszter, aki Manoilescuval egy-

A Justice for Hungary

Tizenötödikén délelőtt startol az Oceáni utra.

Budapestről jelentik: A magyar Aero Szövetséghez ma távirat érkezett, amelyet Harbour Graceben amerikai időszámítás szerint 14 óra perckor, míg európai időszámítás szerint 18 óra 45 perckor adtak fel. A távirat a következőképpen hangzik:

„Gépet mai napon feltöltjük. Ha időjárás engedi, a „Justice for Hungary“ 15-én délelőtt startol az Oceán-utrá. Utirány: Valencia, Irország, London, Brüsszel, Bécs, Budapest, Czapary, alezredes.”

A mátyásföldi repülőterre összesen 18.500 fegyvert fognak kiadni és így előreláthatólag hatalmas tömeg fog asszisztálni a „Justice for Hungary“ budapesti megérkezésénél.

hogyan ezen a három napon nem tartható árverés.

Bethlen miniszterelnök megszakította szabadságát

A magyar kormány intézkedéseit Bécsben érthetőnek tartják. A bécsi tőzsdén ma nagy kereslet volt dollárban és svájci frankban. A bankok számolnak a valutaigények növekedésével.

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf miniszterelnök ma megszakította nyári szabadságát és hazatért inkei birtokáról és átvette hivatala vezetését. Megérkezése után azonnal fogadta a Klebelsberg grófot, aki eddig a miniszterelnököt helyettesítette, majd pedig Werkerle pénzügyminiszterrel folytatott beható tárgyalásokat.

Bécsből jelentik: Az osztrák pénzügyminiszter nyugalommal szemléli a helyzetet, mivel az a véleménye, hogy Ausztria már túl van a krízisen. Sajnálkozását fejezte ki a Mercur Bank bukása fölött, de leszögezte, hogy ez a pénzügyintézet a Danat Bank érdekkörében állt.

Ugyancsak a Rador jelentése szerint Hatiegan ma délelőtt felkereste a miniszterelnököt, délután pedig a király fogja kihallgatáson fogadni. Hatieganu egyébként ragaszkodik a lemondáshoz.

A Lupta értesülése szerint egyébként az egész vonalon ideges a hangulat. A kormánypárti erdélyi képviselők értekezletén, mint a lap írja, olyan hangulat alakult ki, amelyből arra lehet következtetni, hogy az egységes erdélyi front kialakulása a közeli jövőben meg fog történni. Állítólag erre enged következtetni Hatieganu lemondásának befejezett ténye is. A Lupta szerint mintegy harminc kormánypárti erdélyi képviselő erősen orientálódik a nemzeti-parasztpárt felé.

Az Epoca értesülése szerint egyébként Iorga miniszterelnök törvényjavaslatot készített a kisebbségi alminisztérium felállításáról.

A késő esti órákban érkezett jelentések megerősítették a válságot, azonban a két miniszter lemondása körül keletkezett komplikációk hamarosan elsimultak, mert a király néhány audiencia után intézkedett az új miniszter kinevezéséről. *Hatieganu* Gvula helyére ma este *Ófelsége Pap Valer dr.* cluj-i ügyvédet nevezte ki, míg egy másik királyi kézirat *Vasilescu Carpent*, a bucuresti-i műegyetem rektorát kereskedelmi és ipari miniszternek nevezte ki. Ugyancsak királyi kézirat adatott ki arról, hogy *Ófelsége Angheliescut* a Banca Nationala kormányzó állásától felmenti és helyére *Manoilescu Mihály* volt minisztert nevezi ki.

A hirtelen fordulat nagy meglepetést keltett a politikai életben. Teljesen váratlanul érte a politikai világot az, hogy a rendkívüli temperamentumos Manoilescu kész visszavonulni az aktív politikától és elfogadja a Banca Nationala passzív kormányzó állását. Politikai körökben az a vélemény van, hogy ennek a változásnak meg kellett történni, mert *Manoilescu személye áll útjában annak, hogy a nemzeti-parasztpárt a kormányhoz közeledhessen*. A király egyenesen akarta ezt a változást és Manoilescu meghajolt a király akaratát előtt. A kormány és az erdélyiek viszonyai annyira kiélesültek, hogy *Iorgának* keresnie kell a kontaktust a nemzeti-parasztpárttal.

Az egész országra kiterjedő kommunista szervezkedést leplezték le Aradon

Több letartóztatás történt — Fialat leányok a kommunista mozgalomban — Egy rejtélyes fiatalember szerepe —

Az aradi rendőrség állambiztonsági osztálya már hetek óta a legnagyobb titokban nagyszabású kommunista szervezkedés ügyében folytat nyomozást. A kommunista szervezet résztvevőinek személyét illetőleg a rendőrség nyomozása már a vizsgálat első stádiumában eredményt produkált, azonban addig nem akartak letartóztatásokat eszközölni, amíg nem nyert megállapítást az is, hogy kik a szervezet összes résztvevői. A nyomozás folyamán megállapították, hogy a szervezet nemcsak Aradra, de a vidékre és a Regátra is kiterjedt.

Az aradi sziguranca a nyomozást *Ciorescu Tache* szigurancafőnök vezetésével kezdte meg és ezzel a nyomozással mintegy belekapcsolódott abba a vizsgálatba, amelyet az ország többi részeiben is megindítottak. Az első letartóztatásokat Aradon a legnagyobb titokban, vasárnap eszközölték és ekkor mintegy *tizenöt embert vettek őrizetbe, köztük ismert kommunista vezetőket is, akik ellen az volt a gyanú, hogy szintén résztvettek a szervezetben, de akiket később bizonyítékok hiányában elbocsátottak a rendőrségről*. Jelenleg még négyen vannak az aradi rendőrség őrizetében, akiket minden valószínűség szerint már a közeli napokban át is kísérnek az ügyészségre.

A négy őrizetbe vett között van egy állítólag *Bernát* nevű fiatalember, akinek a rendőrség még nem tudja keresznevét és egyelőre az sem biztos, hogy *Bernátnak* hívják. Ezt a *Bernátot* szintén vasárnap vették őrizetbe és lakásán nagy halom kommunista és lázító tartalmú röpcédulákat találtak, amelyek a „Ro-

mániai Kommunista Párt Központja“ aláírással voltak ellátva. *Bernát* lakásán egyébként több schapirográfot is talált a sziguranca, amiből arra következtettek, hogy röpiratokat és körleveleket sokszorosítottak itten. A nyomtatott röpiratokból ítélve, *Bernát* minden valószínűség szerint szoros összeköttetésben állott a bucuresti-i központtal.

A kommunista ügy másik letartóztatottja egy aradi pék kiskoru mostoha leánya, akinek közeli ismerőse *Bernátnak*. A kiskoru leány ugyanis nemrégiben teljesen elidegenedett mostoha szüleitől, nézeteltérései voltak azokkal, keveset tartózkodott otthon és így ismerkedett meg *Bernáttal* és jóbaráti viszony fejlődött ki közöttük. A sziguranca megállapítása szerint a kiskoru leány szintén résztvett a szervezkedésben és a kommunista röpiratok terjesztésében. A harmadik letartóztatott egy fiatal munkásleány, *Papp Jolán*, míg a kommunista szervezkedés ügyének leérdekesebb szereplője egy fiatalember, akinek nevét még ma sem tudja a rendőrség és akinek személyazonosságát már nem sikerült megállapítani.

A kommunista letartóztatások ügyét az aradi sziguranca még a legnagyobb óvatossággal és titokban kezeli és egyelőre a nyilvánosság részére bővebb felvilágosításokat nem hajlandó adni. A feltűnést keltező ügyben a nyomozás minden valószínűség szerint már a közeli napokban véget ér és ekkor nyilvánosságra kerülnek azok az adatok is, amelyek egyelőre a nyomozás érdekében a sziguranca titkát képezik. A nyomozás egyébként a vidéken is folyik.

Németország hidegvérően várja a

Mi történt Berlinben szombat éjjel-től kedd hajnalig? Remélik, hogy nagyobb megrázkódtatás nélkül átküzdik a súlyos válságot. Helyszíni riport a legválságosabb órákról

nemzetközi segítőakciót

Berlinben a város képén semmi változás nem látszik. Az utcákon úgy a Cityben, mint a Westenben, de még a külső kerületekben is teljes a rend és nyugalom. Az emberek látszólagos nyugalommal mentek tovább dolguk és munkájuk után, de természetesen mindenki a nagy kérdésekkel foglalkozik, minden arcon látszik a nagy izgalom, amely erőt vesz Berlin lakosságán.

Mindenki tisztában van azzal, hogy *ami ma történt, az több, mint egy nagy bank összeomlása és már-már egyet jelent Németország legnagyobb válságával.*

Ennek ellenére a legcsodálatosabb és a legimponálóbb az, hogy az emberek nem veszítik el bizalmukat. Bizonyos optimizmussal, amelyre ma még hiányzik a logikai alap és inkább intuitív sejtéseken alapszik, néznek a jövő elébe.

Hogyan éppen a Darmstädter Bank volt kénvtelen elsőnek beszüntetni a fizetéseket, ez nem véletlen, bár a bank fizetési nehézségei nem elszigetelt jelenségen alapulnak, hanem csak részei az általános gazdasági válságnak. De hogy éppen ez a bank zárta be először pénztárát, az annak a következménye, hogy a gazdasági élet látszólagos virágzásának idején, amely az inflációtól 1928-ig terjedt, Németországban éppen ez a bank volt a legexpanzívabb, ez vállalta magára a legtöbb kötelezettséget és ez a bank vett részt a legmerészebben a különböző ipari érdekeltségekben.

A betétesek rohama

Körülbelül három hét óta lehetett seíteni, hogy a Darmstädter Bank körül nehézségek vannak, de el akarták kerülni a diktatórikus intézkedést, éppen úgy, mint ahogy el akarták kerülni a Reichsbank körül is és így elmulasztották a kellő pillanatot. Elérkezett az az idő, hogy a Reichsbank nem tudta tovább eszkomptálni a benyújtott bankváltókat és a bankokat teljesen saját teljesítőképességükre utalta.

Ennek a feladatnak a Darmstädter Bank, amelytől hitelezői az általános válsághírek következtében két és fél hónap alatt 700 millió márkát vontak ki és egy esztendő alatt több mint egymilliárd márkát, nem tudott megfelelni.

A bank mostani vezére Jacob Goldschmidt volt, aki az infláció gazdasági életének helyes mederbe vezetésével tovább fejlődött és megerősítette Hjalmar Schachtnek, az aranyárka megteremtőjének művét, aki szintén ennek a banknak vezetői sorából került ki.

Péntekről szombatra virradó éjszaka vált nyilvánvalóvá, hogy a pillanatnyi helyzetben külföldi kölcsönnel segíteni nem lehet. A német kormány még csak nem is tárgyalhatott azokról a feltételekről, amelyeket a külföld követelt tőle, hogy lemondjon az Ausztriával való vámunióról, beszüntesse a páncélos cirkáló építését és erőlyesen fellépjen a fegyveres szervezetekkel szemben.

Eredménytelen tanácskozások

Belátták tehát, hogy az adott viszonyok között csak Németország önmaga segíthet önmagán. De erre már nem volt meg a kellő anyagi erő és intézkedések váltak szükségessé. Szombaton új tanácskozások kezdődtek, amelyeken most már résztvette Luther, a Reichsbank elnöke is és a nagybankok vezetői is. Ezek a tanácskozások egészen éjszaka két óráig tartottak, azonban bizonyos tervtelenség mutatkozott, amit növelt a nagybankok vezetőinek széthúzása, akik nem voltak egy egységes állásfoglalásra kaphatók, úgy, hogy hajnali két órára ez a fontos konferencia eredmény nélkül oszlott szét és csak tervként merült fel, hogy az összes bankok szolidárisan biztosítékokat nyújtanak egymásért és egyúttal a birodalom garantálja a bankok betéteit. Azonban ebben a pontban sem sikerült megegyezőséget létesíteni.

A Deutsche Bank und Disconto Gesellschaft, amely az első órákban még hajlandónak mutatkozott arra, hogy résztvesz ebben az akcióban, visszavonult és abból kiindulva, hogy semmi olyan bankért nem vállalhat kezességet, amelynek üzletmenetéről pontos képe nincsen, kijelentette, hogy nem vesz részt a közös akcióban, amely természetesen ezzel megbukott. Vasárnap délelőtt tovább folytak a kormány tanácskozásai, amelyekre azt lehet mondani, hogy péntek estétől kezdve permanensen folytak.

Az állam garantálja a betéteket

Vasárnap délután ismét összegyűltek és most már kidolgoztak egy ugynevezett akciótervet. A birodalmi kormány magáhozragadta az iniciatívát és pedig olyan formában, hogy új kényszerrendelettel a Birodalmi Bank elvileg magára vállalta a kezességet az önhibájukon kívül bajbakerülő bankokért, anélkül, hogy ebben a garanciavállalásban egyik vagy másik bank nevét megemlítené. Ennek előfeltétele lett volna ismét az, hogy a bankok bizonyos szolidaritást vállalnak. Elhatározták továbbá, hogy szigorú devizarendelelet léptetnek életbe, amely megszünteti a spekulációt és utját állja a további tökemenedülésnek. Megszövegezték ezenkívül a német néphez intézett megnyugtató kormánynyilatkozatnak szövegét.

Délután már az egész kormány tanácskozott és ezen a tanácskozáson résztvettek a német nagybankok vezetői is.

De megint kiderült, bár már általában azt hitték, hogy csupán a feltételek megformálásáról van szó, hogy nem lehet a nagybankokat közös akcióra összehozni. Így került sor arra, hogy lemondtak egy közös akcióról és egyetlen megoldásnak azt találták, hogy publikálni fogják a Darmstädter Bank nehézségeit, de ezzel egyidejűleg azt is, hogy a német kormány 100 százalékos garanciát vállalja a Darmstädter Bank betéteit.

Általában remélik a lokalizációt és a restriktív intézkedéseket, melyeket lassanként az egész vonalon életbeléptetnek, átmenetinek tartják. De a bankok egysége teljesen megbomlott, úgy, hogy még a restriktív tekintetben sem lehet egységes állásfoglalásra szorítani a különböző pénzintézeteket. A nagybankok a hétfő délelőtt folyamán még legnagyobb részben 100 százalék erejéig teljesítették

A feketeszesz-ügy kinyomozására pénzügyi vezérigazgató érkezett Aradra

A székelyföldre is nagymennyiségű feketeszest szállítottak — Taranu Victor vezérfelügyelő és Ludosan Constantin vizsgálóbíró nyilatkozata Parligras vezérigazgató nyilatkozata az Aradi Közlöny számára

Az erdélyi feketeszesz-panama ügyében — mint az Aradi Közlöny jelentette — Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelő Bucurestibe utazott, ahol jelentést tett a minisztériumnak az eddig lefolytatott nyomozás eredményéről. Az erdélyi városokat behálózó feketeszesz visszaélésekre vonatkozó jelentést a pénzügyminisztériumban a legnagyobb tőrkben tárgyalták meg, mert teljesen helytállóknak tartották Taranu vezérfelügyelő véleményét, aki szerint a nyomozás új fázisai során könnyen előállhat az a helyzet, hogy a gyanúsított szeszraktárak és kereskedők a kompromittáló iratokat megsemmisítik. Tekintettel arra, hogy a nyomozást most már egész Erdély területére ki kell terjeszteni, mivel a Temesváron leleplezett központ még a Székelyföldre is szállított adózatlan szeszt, a pénzügyminisztérium Parligras pénzügyminisztériumi vezérigazgatót delegálta Taranu Victor vezérfelügyelő mellé a további nyomozások lefolytatására. Parligras vezérigaz-

Szeptember elsején Timisoara centrumában

LEANYOTTHONT nyitok

középszkolát járó növendékek részére. Német minta szerint, a legmodernebbül berendezve; román, francia, zongora és tornaoktatás. Szaktanerő igénybevételével iskolai leckék korrepetálása. Mérsékelt árak. Felvételre mielőbbi jelentkezéseket kérek, miután ezek csak korlátozott számban eszközölhetők.

Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál:

Dr. Klein M.-né,

2117 Timisoara, I. Bul. Regele Ferdinand 6.

fizetéseiket. A nagy magánbankok, amelyek közül a következőket említhetjük meg: Mendelssohn, Dreyfus, Hardy, Gebrüder Armhold, Bleichröder és Delbrück teljes összegében honorálják a követeléseket.

A tőzsde tudvalevőleg ma zárva volt és holnap is zárva marad. A német kormány erre vonatkozólag indítványt intézett az összes tőzsdékhez és ehhez a tőzsdék elnöksége kivétel nélkül csatlakozott. Így tehát a márka tulajdonképpeni árfolyamáról annál kevésbé lehet pontos képet kapni, miután a legtöbb külföldi tőzsdén ma nem jegyezték a márkát. Biztató jelnek tartják azonban, hogy az eddigi értesülések szerint a márka a külföldön körülbelül tartja az árfolyamát. A kormány el van tökélve arra, hogy a devizaforgalom időleges korlátozásával mindenáron átmenti a német valutát a most következő nehéz napokon.

A kormány még ebben az órában is tanácskozik, aminthogy ezek a tanácskozások már napok óta permanensen folynak. Bizonyos az, hogy Brüning az eredeti tervtől eltérően nem fog Párisba utazni, miután Hösch tanácskozásai Lavallat semmiféle eredményre nem vezettek és így az atmoszféra egyáltalában nem volna kedvező erre a miniszterlátogatásra.

Németország hidegvérre

Luther, a birodalmi bank elnöke ma délután reptülőgépen Bazélbe utazott, mert azt hiszik, hogy a nemzetközi fizetések bankjának tülésén fog minden további kérdés eldőlni. Németországban erősen hiszik azt, hogy az utolsó pillanatban mégis meglesz a nemzetközi segítőakció, amely utját állja az összeomlás további terjedésének. A német kormány komolyan foglalkozik egy általános moratórium tervével, amely a gazdasági élet számára súlyos következményeket jelentene, de megkímélné a gazdasági életet a válság további kiéleződésétől.

Németország a katasztrófális helyzetben — mint örömmel konstatalható — megőrzi hidegvérét és ez arra a reménységre jogosít, hogy a bekövetkező gazdasági krízist a német birodalom minden nehézsége ellenére mégis nagyobb megrázkódtatás nélkül fogja átküzdeni.

gató a mai nap folyamán érkezett Aradra és a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— A tulajdonképpeni leleplezés munkáját Taranu vezérfelügyelő ur végezte, a mi feladatunk most már a nyomozás folyamán a Temesvárról szerteágazó szálak felgöngyölítése. Sajnos, a nyomozás még mindig nincs abban a stádiumban, hogy a közvélemény teljes egészében informálhassuk az eddigi eredményekről, mert minden nap újabb és nem várt fordulatot hoz. Tekintettel arra, hogy egy kitünően organizált szervezettel állunk szemben, az óvatosság kötelező reánk nézve, azonban minden remény megvan, hogy néhány napon belül a teljes nyomozást befejezzük és részletesen tájékoztathatjuk a közvéleményt a feketeszesz-panamáról.

Taranu Victor vezérfelügyelő különben ma délelőtt felkereste Ludosan Constantin vizsgálóbíró is, akivel részletesen megtárgyalta az eddigi nyomozás eredményét.

Vegyén az Aradi Szeretetház bélyegzőjével ellátott
ZSIDÓKÓRHÁZ SORSJEGYÉT.
Főnyeremény: 1 millió Lej.
 Kapható mindenütt, darabja 100 Lej.

Névtelen feljelentés Moga dr. aradi rendőrkvésztor ellen

Hajza a rendőrség vezetői ellen — Belügyi vezérfelügyelő
 érkezett Aradra — Dr. Moga Romulus rendőrkvésztor
 kijelentései — Kihallgatások az aradi rendőrségen

Nyilatkozik Barzescu vezérfelügyelő

Annak az akciónak, amely az előző rezsím embereit a közhivatalok vezetői állásából el akarja távolítani, ma Aradon egy újabb etappja van. Azok után a feljelentések után, amelyeket Aradváros vezetősége és főleg *Lutai Cornel dr.* ellen nyújtottak be, most befutott az első feljelentés az aradi rendőrség vezetője, dr. *Moga Romulus* ellen is, amelynek nyilvánvalóan szintén politikai éle van, vagy pedig személyi bosszútól indítva adták be. Nemrégiben ugyanis feljelentést adtak be a belügyminiszteriumba, amely különböző szabálytalanságokkal vádolja úgy *Moga Romulus dr.* rendőrkvésztor, mint az aradi rendőrkvésztor több alkalmazottját.

Moga Romulus dr.-ban Arad közönsége az alatt az idő alatt, amióta az aradi rendőrség élén állt, korrekt, komoly férfit ismeri meg és így minden valószínűség szerint az ellene indított vizsgálat is, ugyanolyan eredménnyel fog végződni, mint azok, amelyeket a város vezetősége ellen, szintén politikai háttérű feljelentések alapján vezettek le. A beadott feljelentésről és rendőrkvésztor ellen megindított vizsgálatról egyébként alábbi tudósításunk számol be:

Vizsgálat a rendőrségen

Az aradi rendőrségen ma már a kora délelőtti órákban szokatlan izgalom és szokatlannul mozgalmas élet uralkodott. A rendőrkvésztor ajtaja az ügyes-bajos emberek, sőt még a komiszárok előtt is zárva maradt és a kvésztori előszoba portása titokzatos arccal mondta az érdeklődőknek, hogy a kvésztor ur ma nem fogad, mert rendkívül el van foglalva.

A rendőrségen csakhamar elterjedt annak a híre, hogy délelőtt fél tíz órakor belügyi vezérfelügyelő érkezett az aradi rendőrségre, a ki azonnal megbeszéléseket kezdett *Moga Romulus dr.* rendőrkvésztorral. A délelőtt folyamán egymásután hívatta maga elé a vezérfelügyelő az egyes rendőrkomiszárokat, kik mindannyian hosszabb ideig maradtak a rendőrkvésztor szobájában. Doszárok kerültek a vezérinspektor elé, amelyeket az sorban felülvizsgált és végül is délben egy órakor hagyta el a rendőrkvésztor épületét.

Barzescu vezérfelügyelő távozása után al-

Két vonat kisiklott

Egy rapidvonat és egy petroleumvonat kiugrott a sínekből.

Ma délelőtt két, könnyen végzetessé válható vonatkisiklás történt. Az első Tandarei állomáson történt, ahol a 9839-es számú petroleumvonat kisiklott és a vasuti pályát több mint 50 méter hosszúságban teljesen tönkretette. A petroleumciszternák közül több súlyosan megrongálódott. Mint megállapítást nyert, a kisiklást a váltóór vigyázatlansága idézte elő. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

Ugyancsak a ma délelőtti órákban történt a másik vonatkisiklás, még pedig Biharpüspöki állomáson, ahol az „Ardeal” nevű rapidvonat hálokocsija kiugrott a sínekből. A kocsiban több utas tartózkodott, akik közt pánik tört ki, azonban az állomási személyzet gyors közbelépésére ezt meg idejében sikerült megakadályozni, mivel az utasoknak tudtára adták, hogy nem történt semmi komolyabb baj, csupán a vagon kiugrott a sínekből. Az utasoknak az ijedségen kívül semmi bajuk sem történt.

kalmunk volt beszélni *Moga Romulus dr.* rendőrkvésztorral, akitől felvilágosítást kértünk az ellene megindított vizsgálatra vonatkozólag.

— Tény az, mondotta a rendőrkvésztor, hogy feljelentés érkezett ellenem a belügyminiszteriumba és ennek alapján szállt ki Aradra *Barzescu* vezérinspektor. A vizsgálat lefolyásáról, a feljelentés részleteiről úgy érzem, hogy mint érdekelt fél, addig nem nyilatkozhatom, amíg a vizsgálat be nem fejeződött és nem nyert hivatalosan tisztázást az, hogy a feljelentésben felsorolt vádak mennyiben felelnek meg a valóságnak.

Minden aktát átnéznék

Értesülésünk szerint *Barzescu* vezérfelügyelő vizsgálata a rendőrségi ügyvitel legkisebb részleteire is kiterjed és éppen ezért idézte sorban maga elé az egyes komiszárokat és vizsgálta felül az egyes ügyosztályok aktáit. Elrendelte a vezérfelügyelő egyébként azt is, hogy a rendőrség bünyügyi osztályának működéséről a legrövidebb időn belül referátumot készítsenek. Érdekes megemlíteni egyébként, hogy a vezérfelügyelő felülvizsgálja azt is, hogy milyen alapon adott ki a rendőrség bünyügyi osztálya elfogatási parancsokat.

Barzescu vezérinspektor, mint fentebb megírtuk, délben egy órakor hagyta el a rendőrség

Holttest az aradi ingyenstrand mellett

Hat teljes órán keresztül hevert a Maros partján a hulla — A későn érkezett bizottság — Kombinációk a halálos szerencsétlenségről

Ma délelőtt több izben nagy tömeg verődött össze az aradi vízművek közelében fekvő ingyen-strandnál. A reggeli órákban, valamivel hét óra után a korai fürdőzők egy hullára bukkantak, amely az ingyen-strand sekélyes part részén megakadt. Egy 18—20 év körüli erőteljes testalkatú fiatalember hulláját vetette ki a Maros, akit napokkal ezelőtt érthetett a végzetes szerencsétlenség, hogy életét a Maros hullámai között fejezte be. A hullát az előhívott rendőrszem segítségével a partra vontatták, ahol azonnal nagy tömeg verődött össze. A hullaszállító kocsit is hamarosan megérkezett, azonban a holttestet hat órán keresztül hagyták a parton heverni, ahol az emberek tömegesen jöttek-mentek. Számosan tekintették meg a holttestet, amelyet azonban eltorzult vonásai és felpuffadt arca felismerhetetlenné tett s így nem tudták személyazonosságát megállapítani.

Az ingyen-strand fürdőzői eleinte nem mertek a vízbe menni a holttest miatt, amely ott feküdt a parton, egészen a víz színéhez közel, azonban később bemelegedtek a vízbe, végül szinte hozzászórtak a szerencsétlenül járt ember hullájának látványához és mintha mi sem történt volna, vidáman lubickoltak a hűsítő hullámokban. A fürdőző közönséget nagyon lehangolta a látvány és sokan zugolódtak a miatt, hogy órákon keresztül hagyják a hatóságok a holttestet a parton heverni, pedig elszállítását azonnal végtehathatták volna hiszen a szállításhoz szükséges kocsit ott vesztelt a parton a hatósági intézkedésre várva, a mely egyre később. Végre déli egy óra után megérkezett egy bizottság, amely utasítást adott a holttest elszállítására.

A Marosparton sétálók még órák mul-

épületét, azonban délután négy órakor ismét megjelent a kvésztor, hogy vizsgálatát folytassa. Ma délutánra a vezérfelügyelő berendelte a központi rendőrségre az egyes rendőrkerületek vezetőit is az összes iratokkal együtt, a melyek a rendőrkerületek ügymenetére vonatkoznak.

A délután folyamán az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalmá volt beszélgetést folytatni *Barzescu* vezérfelügyelővel, aki készséggel állott rendelkezésünkre. Az első kérdésre, hogy milyen ügyben tartózkodik Aradon, *Barzescu* vezérfelügyelő a következőket mondotta:

Mit mond a vezérfelügyelő?

— Nemrégiben a belügyminiszteriumba névtelen feljelentés érkezett *Moga Romulus dr.* rendőrkvésztor és általában az aradi kvésztor ellen. Jelenleg abból a célból tartózkodom Aradon, hogy felülvizsgáljam azt, hogy mennyiben felelnek meg a feljelentésben foglalt vádak a valóságnak.

— És mik ezek a vádak? — Kérdeztük.

— A feljelentés különböző szabálytalanságokkal vádolja a rendőrkvésztor és a kvésztorát. Hogy ezek a szabálytalanságok miből állanak, hogy a feljelentés részleteiben milyen vádakot emel a kvésztor ellen, arról egyelőre még nem nyilatkozhatom.

— Az eddig vizsgálat eredménye?

— Erről még nem lehet beszélni, hisz alig, hogy megérkeztem Aradra és alig kezdtem el a vizsgálatot.

Értesülésünk szerint a rendőrkvésztor ellen indított vizsgálat hosszabb ideig fog eltartani és *Barzescu* vezérfelügyelő előreláthatólag egy hétig Aradon marad. A titokzatos névtelen feljelentés minden valószínűség szerint nagy feltűnést fog kelteni Aradon.

va is az eset hatása alatt álltak. Különös verziók keltek szárnyra a szerencsétlenséggel kapcsolatban. Legtöbbször a katona-strand kabinosának eltűnt öccsét vélték felismerni a szerencsétlenül járt ember holttestében. A 19 éves fiatalember ugyanis vasárnap elment horgászni és azóta nyomtalanul eltűnt. Akadtak szemtanúk is, akik fürdeni látták vasárnap délután a temesvári hid mellett és állítólag megpillantotta a tulsó parton egyik nőismerősét, aki átkiabált hozzá, hogy jöjjön át a tulsó partra. A fiatalember nem tudott elég biztosan uszni, de mivel a Marost ott csaknem át lehet látni, megkísérelte az átkelést, ami azonban nem sikerült s a szerencsétlen embert elragadta a víz sodra. A parton állók segítségére akartak sietni, de akkor már késő volt, mert a meggondolatlan fiatalember eltűnt a habokban, valószínűnek tartják, hogy a ma reggel kifogott hulla azonos az eltűnt fiatalember holttestével.

A késő esti órákban megállapítást nyert, hogy a holttest *Petru Csotea* 18 éves hentessegéddel azonos, aki *Kurticson* volt állásban *Merkler* hentes és mészáros üzletében.

Az aradi mozik mai műsora

Negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: ITT A TAVASZ. Elsőrangú filmoperett. A főszerepekben: *Bernice Claire*, a new-yorki Metropolitan Operahouse művésznője és *Alexander Gray*, a kiváló baritonista.

ELITE MOZGÓ: HALÁL TÁNCOSA. Cirkuszdráma. Főszereplők: *Karina Bell* és *Gösta Eckman*.

GRADISTE MOZGÓ: ORSZÁG NŐK NÉLKÜL. Dráma. *Conrad Veldt*-tal a főszerepben. Előadások 7 és 9 órakor.

H I R E K

Hoover-hasonmása

Aki a kézfogások nehéz munkáját végzi

Európában kevesen tudják, hogy az Egyesült-Államok elnökének van egy hasonmása, egy Meynard Róbert nevű bostoni ember, aki megszólalásig hasonlít rá. Erről tudomást szerzett Hoover is és egy napon magához hivatta. Meynard meg is jelent a Fehér Házban és ekkor nemcsak maga Hoover lepődött meg a nagy hasonlóságon, hanem a Fehér Ház személyzete is, amely azt hitte, hogy ő az elnök. Hoover, aki nemcsak kényelmes, hanem praktikus ember is, átteregőjét kitűnően fel tudja használni. Szerződést kötött vele és a megállapodás alapján ünnepeles alkalmakkor, amikor az elnöknek mindenki velét kezét kell fogni, ezt a farsátságos funkciót helyette átteregője végzi, anélkül, hogy ezt bárki is észrevenné, ha pedig valaki mégis kételkedne a kézfogás után, azt az elnöki hivatal igyekszik megnyugtatni, hogy valóban az elnökkel parolázott és senki mással.

Meynard Róbert tehát a második elnök Amerikában és ha egyszer Hoover részánja majd magát, hogy meglátogassa a vén, korhadt Európát, nem lehetünk egészen biztosak abban, hogy valóban ő e, vagy pedig hasonmása az óvilág előkelő vendége. Ez már az ő titkuk marad...

— **IDŐPROGNÓZIS.** Meleg, zivatarra hajló idő várható.

— **Vaida a királynál.** Bucurestihől jelentik: Vaida-Voevod Sándor ma este 6 órakor királyi audiencián jelent meg, de onnan távozva nem nyilatkozott a kihallgatás eredményéről. Ezután a nemzetiparasztpárt végrehajtóbizottsága ülést tartott.

— **Elkobozták a Prágai Magyar Hírlapot.** Prágából jelentik: A Prágai Magyar Hírlap ma vezércikkben foglalkozott Major kommunista képviselő perével. A kormány a lapot a vezércikk miatt elkoboztatta.

— **A pénzügyigazgatóság új hivatalos órái.** Az aradi pénzügyigazgatóságon a hivatalos órák július 15-től délelőtt 7-től 1-ig vannak, szerdán és pénteken pedig délután 4-től 7-ig is tartanak szolgálatot.

— **Felmentett aradi rendőrtiszt.** Több piaci árus néhány hónappal ezelőtt feljelentést adott be Manoilescu Cristea rendőrkommisszár ellen, aki a piaci ellenőrző szolgálatot vezette. A feljelentés alapján az aradi törvényszék ma tartotta meg a folytatólagos főtárgyalást, a melyen újabb tanukat hallgatott ki a bíróság, azonban ezek nem tudták igazolni a kommisszár hülyességét. Miután a felhozott vádak a bíróság nem látta beigazoltnak, Manoilescu kommisszár a vád és következményei alól felmentette.

— **Letartóztatták, mert inzultálta a detektiveket.** Az aradi rendőrség letartóztatta tegnap Kisházi András, aki a rendőrség detektívjeit inzultálta. Ma átkísérték az ügyészségre, ahol Ludosan Constantin vizsgálóbíró mivel Kisházi András hasonló bűncselekményért már el volt ítélve, kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezte.

Az ember dohányzik jókedvében, idegességében. A FUMOSAN gyártmányok ártalmatlanok.

— **Válóper az aradi járásbírószágon.** me-lyen soha nem jelennek meg a tanúk. Évek óta húzódnó nőtartási per került ma ismét a járásbírószágra, amelyet Kerner Károlyné indított volt férje ellen. Az érdekes ügy már a törvényszék előtt is volt, ahol az asszony bűnvádi feljelentést tett férje és leánya ellen súlyos testisértés címén. A valóper kimondása után pedig keresetet adott be Kerner Károly ellen nőtartás címén. A járásbírószágon több tárgyalás tüzött ki ebben az ügyben, azonban a felek által bejelentett tanúk közül egy sem jelent meg úgy, hogy azt ismét el kellett halasztani. A mai tárgyaláson ismét ez a helyzet állott elő s a bíróság újabb határidőt tüzött ki, amelyen a tárgyalást megtartják, ha a tanúk azon megjelennék.

Amerikai szeszcsempész az aradi törvényszék előtt

Aki hatmillióval jött

haza az amerikai „alvilágból“ és vagyonából kiforgatta felesége — Revolvert fogott az asszonyra

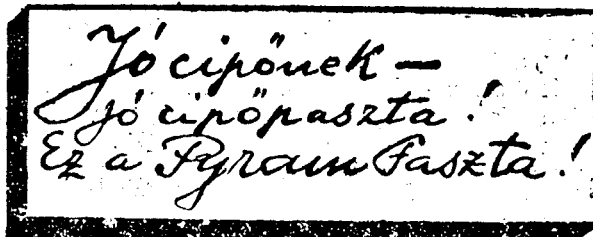
Az elmúlt év őszén jött haza Amerikából Cirin Sava amerikai állampolgár, aki évekkal ezelőtt Szemlakról vándorolt ki az Egyesült-Államokba. Az egyszerű szemlaki gazdálkodó Amerikában rendkívül érdekes karriert futott meg. Mint megfelelő testi erővel rendelkező férfi, egy szesz-csempész bandának tagja lett és mint ilyen, állandó életveszedelemben üzte mesterségét Chikagóban. Az amerikai alvilág veszedelmei, a szeszcsempészés, végül is gazdag emberré tették Cirin Savat, aki, amidőn Romániába visszaérkezett, mintegy hatmillió lej készpénzvagyont hozott magával. Ismét Szemlakon telepedett le, ahol felesége várta őt egy egyszerű kis paraszt házában, amíg a férj messze a tengeren túl, csempészett itallal látta el a szomszéd amerikaiakat. Cirin vagyonához méltó házat vett, földeket vásárolt, felesége pedig összekerülések első idejének kedvességével vette férjét körül. Evvel magyarázható, hogy az asszonynak sikerült az Amerikát megjárt férjét rávenni arra, hogy többmillió lej értékű ingatlan vagyonát a felesége nevére irassa rá.

Cirin Sava, az edzett szeszcsempész, amerikai állampolgár, boldog kábulatában utolsó banni feleségére iratta vagyonát, ennek megtörténte után következett be a tragikus fordulat. Az asszony egy szép napon felszállította férjét hogy a házat amelyben most már az

asszony volt az ur, záros határidőn belül hagyja el. Cirin Sava előtt vérbe borult a világ, előkapta még Amerikából hozott remek revolverét, amelyet az asszonyra fogott. A revolveres fenyegetés elől a feleség rémült sikoltozással menekült el, a szomszédok behatoltak a lakásba, ahol a szegény, vagyonból teljesen kiforgatott amerikai szeszcsempészt találták, amint revolverrel a kezében hadonászott és kereste az elmenekült asszonyt.

Életveszélyes fenyegetés címén tett bűnvádi feljelentést Cirin Savané férje ellen és az aradi törvényszék Sanciuc-Cetean tanácsa ma tartotta ebben az ügyben a főtárgyalást. Cirin Sava felindult lelkiállapotával védekezett, valamint azzal, hogy hatmillió lejt kitevő vagyonából az asszony teljesen kiforgatta és akkor, amidőn a bűnvádi feljelentés alapját képező esemény történt, szintén a vagyon miatt támadt nézeteltérés köztük, amelynek során felindult lelkiállapotban fenyegette meg revolverrel feleségét, akit szándékában sem állott megsebesíteni. A bíróság elfogadta Cirin Sava védekezését és felmentő ítéletet hozott.

A tárgyalás után Cirin odanyilatkozott, hogy mint amerikai állampolgár, most már végleg búcsút mond Európának és visszamegy a chikagói alvilágba, ahol ha küzdelmesebb is az élet, de mégis van zsiványbecsület a szeszcsempészek között.

— **Szendrey és a színházi zenészek pere.** Az aradi színház zenészei — mint ismeretes — annak idején pert indítottak Szendrey Mihály igazgató ellen és keresetükben az igazgatót elmaradt fizetésükért perelték. Az elsőfoku iparhatóság elutasító végzése után a járásbírószághoz nyújtották be a színház zenészei kollektív keresetüket, amelyben ma délelőtt tartott tárgyalást az aradi járásbírószágon. A tárgyalás folyamán a színigazgató jogi képviselője illetékességi kifogást emelt, mert a szerződés szerint a felmerülő kétes ügyekben a speciális színházi bíróság van hivatva ítélni. A bíróság az erre vonatkozó előterjesztést magáévá tette, azzal, hogy az illetéki kifogás ügyében hozott döntést július 18-án hozza a felek tudomására.

Legjobb minőségű **Tűzifák**
Legolcsóbb árban:
Aufrecht fatelepen
Egy öl dorong 520.— lejtől.

— **Két magyar festőművész tragédiája.** Az Aradi Közlöny tegnapi száma részletesen beszámolt arról, hogy két magyar festőművész nyomtalanul eltűnt egy motorcsónakon. Ma aztán megállapítást nyert, hogy a motorcsónak Nagy Károly festőművész tulajdonát képezi. Érsekcsanád közelében ma egyébként egy férj hullát fogtak ki, amelyet sikerült agnoszkálni és amelyről Nagy Károly fia megállapította, hogy az apjával azonos. A másik eltűnt festőművészről, Zsupán Jánosról, aki Nagy Károlyval együtt nyaralt, egyelőre még semmi hír.

— **Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt ma délután Aradon.** Gherman Atanasie sofőr autójával — amint meg akart fordulni — elütötte Tomasovici Károly, Str. Cuza Voda 29. szám alatti lakost. Az autót azonban szerencsére idejében sikerült megállítani, úgy, hogy Tomasovici csak könnyebben sérült meg. — Tomasovici egyébként nem is tett feljelentést Gherman ellen, mivel kijelentette, hogy sikert és ezért nem halotta az autó figyelmeztető túlkölését.

— **Egy pécsi házaspár véres drámája.** Pécsről jelentik: Kedden délelőtt Dobos Ferenc pécsi szabómester revolverével több lövést adott le feleségére, aki sikoltozva szaladt ki az udvarra és ott összeesett. Dobos ekkor visszament a lakásba és mire a szomszédok rányitották az ajtót, már átlőtt fejvel, holtan találták az ágyon. Dobosék fiatal házaspár voltak és minden valószínűség szerint valami hirtelen fellebbanás volt a tragédia indító oka.

— **Képkiallítás Lippán.** Idősebb Asgyáni István, az ismert erdélyi festőművész, aki működési terét nemrégiben Lippára tette át, értékes, egytől-egyig művészi érzékkel megalkotott olaj-, aquarell-, grafit- és tollrajz-munkáiból nagyszerű kiállítást rendezett Lippán. A kiállításon közel harminc festményben volt alkalma a megjelenteknek gyönyörködni, melyeket alkotójuk magával visz Szováta-ra, ahol a közeljövőben újabb kiállítást rendez.

— **Az északnémet gyapjúkonszern bukása** ügyében megindított vizsgálat során súlyos gyanu merült fel, hogy a vezetőség adócsalásokat és csődcsalást követt el. Az ügyet a könyvvizetés komplikáltsága miatt a hatósági könyvszakértők még nem látják tisztán. Valószínű, hogy az államügyészség letartóztatási parancsot fog kiadni Lahuschen testvérek, a konzern igazgatósági tagjai ellen.

— **A nagyváradi róm. kath. püspöki „Szent József árva- és fiúnevelő intézet“** az 1931—32. tanévre felvesz elemi iskolába, a liceum magyar tagozatába és a társulati felsőkereskedelmi iskolába járó, elsősorban római katolikus vallású, fizető növendékeket is. A nevelést és felügyeletet egyházmegyeyel papok látják el. A növendékek házi oktatásban is részesülnek. Prospektust kívánatra küld az intézet előjárósága, Oradea, Str. Bratianu 7.

— **Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknél** a természetes „Ferenc József“ keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek.

— **Megkezdődtek a Balaton-Tündér választás előkészületei.** A Színházi Élet új száma folytatja a most már leleplezett ismeretlen Szerző: Harsányi Zsolt szerzős regényének „A néma primadonnának“ új folytatását. Háromfelvonásos színdarab, kotta, 32 oldalas gyermekultra és kézimunkamelléklet teszi gazdagá a Színházi Élet új számát, amelynek ára 40 lej. Negyedik évfolyamát díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Aradi-utca 8. sz. Minden előfizető díjtalanul kapja meg „A szerelmes ördög“ című gyönyörű új regényt.

Abudapesti bankpánik és Arad

A magyarországi eseményeknek nincs kihatásuk a román piacra —
Arad közgazdasági vezetői nyilatkoznak az Aradi Közlönynek

A németországi események váratlanul éreztették hatásukat a magyarországi pénzpiacra is. Bár a magyarországi rendeletnek, amely három napra lezárta a bankok pénztárablakait, inkább csak biztonsági jellege van, a nyugtalanság lecsillapítására semmiképp nem alkalmas. Tagadhatatlan, hogy a pénzpiac rendkívül érzékenysége reagál nyomban minden, a piacot érintő eseményre s ezért intéztünk kérdést Arad pénzügyi életének vezetőihez, mennyiben érintik Romániát a magyarországi események. A nyilatkozatok szinte egyöntetűen állapítják meg azt a tényt, hogy a román piacot nem érinti közelebbről sem a német bankbukás, sem pedig az azt előidéző külföldi tőkék hitelmegvonása, valamint az ezzel kapcsolatos magyarországi kormányrendelet.

A Banca Nationala aradi igazgatóságának nevében a flókot jelenleg vezető Badea Vasile könyvelési osztályfőnök a következőket mondotta:

— Még a délelőtti órákban kaptunk hivatalos értesítést a budapesti eseményekről, amelyek azonban bennünket közelebbről nem érdekelnék. A Banca Nationala s a vele összeköttetésben álló pénzügyintézeteknek minden tekintetben a rendelkezésére áll, különben erre vonatkozólag Argetoianu miniszter ur is kiadott még annak idején rendeletet.

— Aradon a közönség teljesen nyugodt, ok különben a nyugtalanságra nincs is. Azonban mindenesetre a mai nap folyamán az aradi bankok nagyobb összeget díszponáltak arra az esetre, hogyha előállna az a helyzet, hogy a betétesek jelentős összegeket szándékoznának kivenni.

— Ismétlem, ez mind csupán preventív rendelkezés jellegével bír, mert még nagyobb mérvű betét kivétel esetén is a Banca Nationala ellátja a szükséges pénzüsszeggel az aradi bankokat.

A Hoover-javaslat és az események

Az aradi pénzpiac egyik vezetőegyenisége a következőkben foglalta össze észrevételeit az események romániai kihatásaira vonatkozólag:

— Németország, Ausztria és Magyarország között szoros kapcsolat állott fenn, mert a bankrótát is Németország emelte fel a másik két országnak. Ennek oka az volt, hogy azonos piacról kapták a hiteleket, amelyek irányítólag hatottak azután a továbbiakra. A németországi bankbukást a külföldi hitelek megvonása okozta, ennek hatása mutatkozik a magyarországi három napos bankszünetben is. Ez azonban a román pénzpiacokat nem érdekli, mert az itteni intézetek csak igen korlátozott keretek között vették igénybe a külföldi hiteleket, amelyek nagyjából a párisi piaccal vannak összeköttetésben. Ez pedig nem vont vissza a kihitelezéseket, így tehát a romániai piac teljesen nyugodt.

— Megjegyzni kívánom még azt, hogy téves az a beállítás, mintha a németországi események előidézőjeként a Hoover-javaslat is szerepelne. Ennek az eseményekhez semmi

köze nincs, tisztán a külföldi hitelmegvonásokban keresendő az ok. Ez okozta a közönség nyugtalanságát s a Darmstädter Bank pénztárainak bezárását.

Fodor Gyula, az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója a következőket mondotta:

A magyarországi bankbetétek

— A magyar kormány rendeletének a román pénzpiacot illetően semmi különösebb jelentősége nincs. Voltaképp nem tudom megmagyarázni, hogy mi volt az indító oka a rendelet kiadásának akkor, amikor a magyar közönségnek szándékában sem volt a német run-t megismételni. Romániát már csak azért sem érinti közelebbről a magyarországi rendelet, mert a külföldi hitelezők közül nincs olyan, aki a németországi események hatása alatt visszavonná a román piacra elhelyezett tőkéjét. Ez pedig magával hozza azt is, hogy Romániában a magyarországihoz hasonló preventív védő rendeletet nem kell kiadni.

Rendkívül érdekes Arad közgazdasági életének egy markáns egyéniségének nyilatkozata, amely bár egyéni nézőpontból itéli meg az eseményeket, igen objektíven adja vissza azt a felfogást, amely a budapesti eseményeket elsősorban magyar beállításban látja:

A kamatuzsoráról szóló törvényt megszavazták

Vita a Kamarában — A gabona értékesítéséről szóló törvényt is megszavazták — A parlamenti ülészek véget ért Dobrescu Aurel ügye a parlament előtt

A Kamara ma igazolta dr. Singer Max képviselő mandátumát, aki a lemondott Mayer Ebner helyére lépett. Ezután a gabona-értékesítés került tárgyalásra.

Lucian dr. kifogásolja, hogy egy ilyen fontos törvényjavaslatot az utolsó ülésen vesznek tárgyalás alá és megakarják szavaztatni.

Iorga miniszterelnök: A baj az, hogy az urak sokat beszélnek. Nem lehet egy javaslat körül dervis-táncot járni. Ha így folytatják, Házsabály-revizió lesz, amely lehetővé teszi a parlament munkáját.

Lucian dr.: Nem értem, miért olyan idős ma miniszterelnök ur? A törvényjavaslat rést üt a kapitalista rendszeren, kollektívizmust honosít meg és ez sokkal fontosabb lény, mintsem, hogy egy óra alatt le lehessen tárgyalni. Ez a törvényjavaslat homályos, érthetetlen és még sok bajt fog okozni. Nem szavazza meg a javaslatot.

Ezután a Kamara megszavazta a gabona-értékesítési törvényjavaslatot, majd a kamatuzsoráról szóló törvényjavaslat került tárgyalásra.

Első szónok Dobrescu Aurel volt földműve-

— A magyar kormány intézkedését, mely a bankok pénztárait három napra lezárta, nem tartom a legszerencsésebb gondolatnak. A pénzpiacot, vagy a vevőt nem igen szokta megnyugtani az, hogy a bankok ehuzzák retdőnyeiket és a betétek kifizetését megtagadják. A nyugtalankodó kedélyeket sokkal jobban lecsendesíti, ha a bankok akadálytalanul kifizetik a betevők pénzét és így valóságos tények igazolják, hogy aggodalomra ok nincs. Az utóbbi módszer azt szokta eredményezni, hogy ma kivesszi a tőkés a pénzét és holnap visszaviszi megint. De nagy kérdés, hogy az a magyarországi betevő, aki előtt hirtelen lezárták a bankok ajtait és aki három napig bizonytalanság és aggodalom között a legnagyobb rémképeket látja, vajon a három nap elteltével, amikor pénzét kikapja, nem igyekszik-e majd otthon a szekrényében őrizni, vagy külföldre küldeni betéteit? Akárhány ember él Budapesten, akinek ma, holnap, vagy holnapután talán kenyérre vagy egyéb nélkülözhetetlen kiadásra kellene a pénze. Lehet, hogy százezrei vannak a bankban és neki otthon nincs egy fillérje se. Ez a betevő aztán kétszer is meghányja-veti majd, amíg visszaviszi pénzét oda, ahol három napig egy garas nélkül hagyták. Magyar ember vagyok és minden szimpatikus nekem, amit magyar agy gondol ki és magyar kéz hajt végre. De azt el kell ismernem, hogy a magyar Nemzeti Bank tegnap lépése, amely a kormánnyal lezárta a bankokat, nem volt helyes. Inkább közölnie kellett volna a pénzügyintézetekkel, hogy run esetén minden anyagi eszközzel rendelkezésükre áll.

lészügyi államtitkár, aki azonban nem a javaslatról beszél, hanem arról, hogy az ismeretes erdőpanama ügyében őt meghurcolták. Azért nem kérte mentelmi jogának felfüggesztését, mert a parlament színe előtt akarja igazát megkeresni.

Mirescu szociálista: Nem tartozik a tárgyhoz.

Pop C. István: Dobrescu Aurel olyan ember, aki mindig föltárhajtja panaszait. Ezt az embert meghurcolták, családi életét is tönkretették és megérdemli, hogy rehabilitálják.

Manu és Ioanutescu kérik a Kamarát, hogy szenteljenek két percet Dobrescu meghallgatására.

Iorga miniszterelnök: Nem tartozik az ügy a kamatuzsora-törvényre.

Pop C. István: Senkit sem lehet elitélni meghallgatása nélkül.

A miniszterelnök replikázik, de olyan zaj keletkezik, hogy hangja elvész a nagy zűrzavarban, az elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után Radu cuzista képviselő szólalt fel, de zavarosan és érthetetlenül beszél, amire Mirescu szociálista odakiáltja:

— Si tacuisses, philosophus mansisses.

Élénk szócsata fejlődik ki a Cuzisták és a kormány között.

Argetoianu pénzügyminiszter kijelenti, hogy ő nem ragaszkodik, hogy a konvencionális kamat 13 százalék legyen, elfogadja a 14 százalékot is, csak azt kéri, hogy a kamatlábat függetlenítsék a Banca Nationala kamatlábatól, mert az nagyon labilis.

A kamatuzsora törvényjavaslatot így abban a formában szavazták meg, hogy a konvencionális kamat 14 százalék lesz. Ezután megszavazták a még hátralévő és beterjesztett javaslatokat és ezzel az ülészek véget ért.

Csehország katonai szerződéseinek felbontását követelik

Prágából jelentik: Dvorak és Nedvet szenátorok ma határozati javaslatot terjesztettek a szenátus elé, amelyben követelték, hogy a kormány közölje azoknak a titkos katonai szerződéseknek a szövegét, amelyeket Franciaországgal, Ungoszláviával, Lengyelországgal és Romániával kötött, illetve bontsa azokat azonnal föl. A kormány olyan súlyos katonai kötelességekkel és terhekkel sújtja az államvezetőket, hogy végered-

ményben illeik az ország lakosságát informálni ezekről a katonai szerződésekről, amelyeket az ő bőrre kötöttek.

Csehország a monarchia idején erőteljes propagandát folytatott a titkos diplomácia ellen és annak idején kimondta, hogy a cseh államban nem lesz titkos diplomácia. Most ennek ellenére Csehszlovákia makacsul kitart a titkos diplomácia mellett.

Két szenátor feltűnéstkelő javaslatát a cseh szenátus előtt.

A Rothschild-család története

Hetedik közlemény — Egy képviselő, aki 14 esztendeig nem mehetett a parlamentbe — Inkompatibilis-e Lionell báró? — A szuezi csatorna — Bismark a Rothschild-kastélyban — Az ötmilliárdos francia hadisarc — A két olajkirály — »A bécsi bankok összesen nem érnek egy félmilliót« — A bécsi krach — A frankfurti törzsház alkony

A Rothschild-dinasztia nemzetközi jellege megszűnik. Hozzá idomulnak annak az országnak a sajátosságaihoz, amelyben letelepedtek, átvették annak politikai nézeteit és gazdasági elveit. Senki sem kételkedik többé, hogy a Rothschildok jó osztrákok, jó franciák és jó angolok lettek.

Mielőtt a felekezeti egyenjogúság általános lett Európában, súlyos komplikációk támadtak abból, hogy a Rothschildok ragaszkodtak a zsidó valláshoz. A legidősebb fiú, a londoni Náthánnak örököse, Rothschild *Lionell* báró, 14 évig nem mehetett be az angol parlamentbe, noha 14 esztendeje volt már a londoni City megbízásából a kamara tagja. Ősi tradíció szerint ugyanis az angol alsóház tagjainak a Házbá való belépéskor esküvel kellett tenniük: „az igaz keresztény hitre“. Az esküforma hatályon kívüli helyezése után, 1858-ban vonulhatott csak be mint liberális képviselő a parlamentbe. Rothschild *Lionell*nek azonban egy másik akadályt is le kellett küzdenie. Egy régi királyi ukáz megtiltja, hogy helyet foglaljanak a parlamentben azok, akik a kormánnyal üzleti viszonyban állnak. Rothschild röviddel azelőtt egy állami kölcsönt placirozását vállalta. Most már csak az a kérdés, hogy ez annyira inkompatibilis-e, hogy le kell mondani mandátumáról? Rothschild azt az argumentumot hozza fel, hogy ilyen értelemben senkinek sem szabadna a parlamentben ülnie, akinek állampapírok vannak a tulajdonában, tehát a képviselőház legtöbb tagjának azonnal el kellene hagynia a parlamentet. Rothschildnak ez az érvelése hatott s az állammal szemben való függetlenségét nem vonták többé kétségbe. *Lionell* nem az a állami bankár többé, mint amilyenek az idősebb Rothschildok voltak, azonban még mindig hatalmas államkölcsönök mennek kezein keresztül. Tizenhét ilyen finanszírozást közvetített az európai és az amerikai államoknak, melyek összege megközelíti a 160 millió font sterlinget. Közvetlenül halála előtt, 1879-ben a brit kormánynak 4 millió fontot kölcsönöz a Szezi-csatorna átvételére. A kölcsönök jutalékként többmillió font folyik a londoni Rothschild bankház vasszekrényébe. *Lionell* nem rendelkezik azzal a koncepcióval, mint édesapja, a börzeüzleteket nem irányítják többé művészi kezek.

A sedani ütközet után, ...

A Rothschildok hanyatlása Párisban is bekövetkezik a 19. század második felében. Párisban a legidősebb fiú, *Alfonz* vezeti a bankügyeket, míg a fiatalabb fivérek költséges passzióknak élnek. A párisi cégfőnök fáradhatatlan üzletember, több állami kölcsönt közvetít és különös érdemeket szerez, amikor 1871-ben a szerencsétlen kimenetelű orosz-francia háború után az 5 milliárdos kártérítés gyors kifizetését elősegíti. Különös véletlen, hogy Bismark a ferrieresi Rothschild-kastélyban diktálta *Jules Favrenak*, a francia megbízottnak a többmilliárdos hadisarc feltételeit.

Bismark később önkénytelenül is üzletszerzője lesz a párisi Rothschildoknak. 1887-ben külpolitikai okokból megtiltja a német nemzeti banknak, hogy orosz értékpapírokra kölcsönöket folyósítson. Ezzel Franciaország lett hivatalosan Oroszország bankárja. A Franciaországban placirozott nagy orosz kölcsönökkel a Rothschild-ház is érdekelve van, de az az idő már elmúlt, amikor Európában csak a Rothschild-ház tudott milliárdos kölcsönökhöz pénzt folyósítani. Oroszországi kapcsolá-

itai folytán fényes üzlethez jut a párisi Rothschild-ház, részesedést vállal az orosz olajtermelésben. Baku vidéke dus olajmezői az ő kezébe kerülnek s amikor a petróleumot még csak világításra használják, Rockefeller mellett, Rothschild *Alfonz* báró volt a világ leghatalmasabb olajfejedelme. A Rothschildok fénykorának ez az utolsó fellobbanása nemsokára kialszik, mert *Alfonz* báró 1905-ben fiugyermek nélkül hal meg.

Rothschild és a „bécsi krach“

A bécsi Rothschildok legnagyobb üzletei a Déli Vasut és az Österreichische Creditanstalt volt. *Bruck*, az osztrák pénzügyminiszter ennek a banknak az alapításával tulajdonképpen a bécsi Rothschildok bankhatalmával szemben akart konkurenciát teremteni, ugyanugy, mint ahogy Párisban a *Pereire Fivérek* a *Credit-Mobilier*-el próbálták a francia Rothschildokat a nyereségből kiűzni. Bécsben azonban nem került sor heves összecsapásokra. *Anselm* a börzén titokban összevásároltatta a Creditanstalt-részvényeket s ezzel konkurenciát ártalmatlanná tette. A hatvanas években különösen az ipari vállalkozások terén alapítási láz tör ki. Eleinte minden jól megy, a börzén hatalmas hausse indul meg, az alapítók rekordárak mellett adnak tul részvénypakettjeiken. De az óvatos, előrelátó tőkések a részvénykurzusok örületes áremelkedéséből rossz előjeleket olvasnak ki és a hausse az érdekeltek mesterséges machinációjának tekintik. Rothschild *Anselm* is közelgő tőzsdevihart szimatolt. Még jókor tudat részvényein. A nagy részvényeladások azonban nem maradhatnak titokban s az a hír, hogy Rothschild az eladók között van, pánikot idéz elő a bécsi börzén, mindenki menekülni szeretne az értékpapírjaitól. A tőzsdén tomboló rémület akkor éri el a kulminációt, amikor a Rothschild-bank egyik igazgatója egy alkalommal kijelenti, hogy a „bécsi bankok összesen nem érnek egy félmilliót.“ Az árfolyamok pillanatok alatt feltartóztatlanul zuhannak lefelé, mindenki elad és senki sem vásárol. A tőzsdekatasztrófa következtében jól fundáltak látszó vállalatok százai omlanak össze, de Rothschildot nem éri veszteség. A lemorzsolódott értékű részvényekből egyetlen darab sincs már a birtokában. Minden oldalról Rothschild *Anselmet* okolják e közgazdasági katasztrófaért, amely egész Európán végig szántott,

ezer meg ezer existenciát sem misített meg. Ez volt a híres bécsi krach. *Anselm* báró az alapítási láz újabb föllendülését és fejlődését már nem érte meg. 1874-ben mint az osztrák felsőház tagja 71 éves korában meghalt.

A londoni, párisi, bécsi bankházak még mindig nagy üzleteket bonyolítanak le, mert az európai gazdasági vérkeringés centrumában székelnek: dacára annak, hogy a Rothschild-hatalom régi ragyogása észrevehetően elhomályosodott. Nagy hibát követett el az „öt frankfurti“, amikor az öreg *Amsel* halála után nem Berlinbe helyezték át németországi súlypontjukat. Berlin lett a birodalmi főváros, nagy bankok, vállalatok alakultak, a tőzsdéi élet lázas lüktetése messze maga mögött hagyja Frankfurt ősi kereteit. Frankfurtból nem kormányozható többé Németország.

Rothschild *Károly* aki Frankfurtban nagybátyjának, *Anselm*nek örökségébe lépett, egy ideig még sikerrel vezeti a váltó- és kölcsönüzleteket. A közben alakult *Bleichröder S.* Bankházzal és a fiatal *Darmstädter* Bankkal közösen a frankfurti Rothschild ház egy csomó iparvállalati alapításban vesz részt, ezekbe a vállalkozásokba később a berlini *Disconto Gesellschaft*ot is belevonják. A hetvenes évek gazdasági krízise ezeket a vállalatokat sem kíméli meg és a Rothschild-csoportot is jelentékeny veszteségek érik.

A letűnő nimbusz

Rothschild *Károly* még a nápolyi szülői házból különös érdeklődést hozott magával a tudomány és a művészvilág iránt. Az északnémet államszövetség tartományi gyűlésének tagja, Frankfurt városának követe. Akaratereje, tehetsége nem elegendők azonban ahhoz, hogy azt a pénzügyi szerepkört betöltse, amelyet nagybátyjától örökölt. Az 1887-ben bekövetkezett halálával a frankfurti Rothschild-ház ragyogásának egyszer és mindenkorra vége. Fiatalabbik fivére Rothschild *Vilmos* egy darabig még vezeti a banküzletet, de nem érez magában bankári képességeket. Prokuristái irányítják a pénzügyleteket, az üzleti levelezésen Rothschild neve nem látható többé. Ebből a kívül állók arra következtetnek, hogy a Rothschildok frankfurti törzsházának nemsokára már csak muzeális jelentősége lesz.

Dr. S. J.

Katasztrófális tüzvészt okozott egy gyújtogató kereskedő A biztosítási díjért felgyújtotta házat — 5 épület a tűz martaléka lett — A kereskedőt és két fiát letartóztatták

Isziből jelentik: Borzalmas tüzvész pusztított ma éjjel Isziban a Halei-téren, ahol Haimovici kereskedő háza kigyulladt és a lángok a szomszédos házakat is elpusztították. A tűz éjjel után pár perccel keletkezett a ház istállójában és az álmukból felzavart házbéliek még mielőtt értesíthették volna a tűzoltóságot, ekkorra a lángok már annyira elterjedtek, hogy az egész épület egy tüztengerben állott. A tűz egyre jobban elharapódzott és mire a telefonon kihívott tűzoltók a helyszínre érkeztek a szomszéd épületek is tüzet fogtak és ezek is nagy lánggal égtek. A lakók között nagy pánik keletkezett, mert az álmukból felzavart emberek hálóingekben és egyéb nánvos öltözetekben voltak kénytelenek menekülni.

Mintegy négy órai emberfeletti munka után a tüzet sikerült valamennyire lokalizálni, azonban ekkorra már több, mint öt épület

csaknem teljesen leégett. A hatóságok a tűzvizsgálat azonnali megejtése után Haimovici ismert kereskedőt és két fiát letartóztatták, mivel megállapítást nyert, hogy a tüzet gyújtogató okozta. A környékbéliek előadása szerint közvetlenül a tűz kitörése előtt nagy detonáció hallatszott a kereskedő házából és így kétségtelen, hogy a kereskedő az istállóban, ahol a tűz keletkezett, egy készüléket helyeztet el, mely felrobbant és lángba borította az épületet. Mint megállapítást nyert, Haimovici kereskedő nemrég biztosította be házat nagyobb összegre és most ilyen körülmények között akarta a biztosítási összeget felvenni. A kereskedőt és két fiát már átkísérték az ügyészségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték őket. A kárt ezideig még nem lehetett pontosan megállapítani, azonban ez meghaladja a 4—5 millió lejt.

TARKA ESEMÉNYEK

„Morgan” fogott egy lengyel városka és most fizetheti a száterítékes bankettet

Varsóból jelentik: Mulatságos esetről adnak hírt a lengyel lapok, amely egy keletgali-ciai kisvárosban történt, a helység nevét azonban elhallgatják, nehogy neveltségessé tegyék a városi vezetőséget. Az történt, hogy megjelent a városkában egy nagy turakocsin két angolul beszélő fiatalember és a kocsi néger sofőr vezette. Az utak egyikéről látszott, hogy tekintélyes ember, mert a másik nagy tisztelettel beszélt vele. Az egyetlen szálloda legszebbik szobáját bérelte ki, kísérője számára pedig egy kisebb szobát és a néger sofőr részére is szülást vett. A bejelentő-lapra ezt írta: P. Morgan, illetőségi helye: Egyesült-Államok.

Hamar híre futott a városban, hogy a milliárdos amerikai bankár érkezett kíséretével és a polgármester hamarosan összehívta a városi tanácsot és a vezető személyiségeket, mert legálább 10.000 dollárt remélt a szegények számára a dúsgazdag Morgantól. A helység minden felekezetének papjait is összehívta a polgármester, aztán elhatározták, hogy rendeznek valami nagyszabású lakomát is Morgan tiszteletére. Az hiába szabódott, hogy csupán pár órát akar pihenni és robog tovább Románia felé, végre is kénytelen volt engedni és résztvett a városi háza dísztermében adott száterítékes lakomán. Vacsora végéig persze a polgármester nagy beszédet mondott, a mikor kisért, hogy P. Morgan bizony nem milliárdos, csupán főmérnök és egy romániai petróleumvállalatnál van alkalmazva. Így a fényes lakoma költségeit a városka kénytelen fizetni.

A FILM SZOBRA. A délfranciaországi La Ciolatban, ahol a Lumière testvérek egy kis viláiban az első filmet bemutatták, ennek emlékére szobrot akarnak emelni az első filmnek. Párisban bizottság alakult az emlékmű költségének összegyűjtésére.

A Habsburg-katakomba. A bécsi Szent István templom alatt levő hercegi sírbolt, ahol IV. Rudolf, a Szent István templom megalapítója és egy csomó más Habsburg-herceg nyugszik, fel fogják nyitni, úgy, hogy ezt az eddig elzárt sírboltot a jövőben a közönség meglekintheti.

HANGOSFILM-DUMPING. Az orosz állami filmgyár, a Merabpump, most készült el az első hangosfilmjével. A film címe: Az út az élethez. A filmet az ősszel már német márka alatt bemutatják Európa többi államában. Ha sikere lesz, az orosz gyár tömegesen gyárt hangosfilmeket s rövidesen film-dumpingra lehetünk elkészülve.

Hatvanegy éves házasságszedelő asszony. Prágában a „Három hegedű”-höz címzett vendéglő hatvanegy éves tulajdonosnőjét két évi börtönre ítélték házasságszedelgésért. Kiderült, hogy az idős asszony egy egész csomó férfit házassági ígérettel becsapott és összesen félmillió cseh koronát csalt ki tőlük. A tárgyaláson károsultakként több hatvan és hetven év közötti férfi jelent meg, míg igen sok fiatalabb károsult nem emelt panaszt, mivel szégyelltek az ügyben szerepelni.

A JAPÁN VIZVEZETÉKHÁLÓZAT KÜLÖNLEGESSÉGEI. Japánban még ma is nagyon sok helyen a vízvezeték-hálózat bambusz nádából készül. Erre a célra felhasználják a 25 méter magasságú és 30 cm. átmérőjű bambusz nádakat, melyeknek belsejét egy vasruddal egyengetik előbb teljesen simára. A csöveket egymásba tolják és az érintkezési pontokon raffával kötik meg. Az ilyen csövek három évig maradhatnak a földben, amikor is ujjakkal kell őket felcserélni. Nagy előnye van a bambusz nádcső-hálózatnak különösen a hóforrások vizének szállításánál, mikor is a víz ugyanolyan forrón érkezik rendeltetési helyére, mint ahogy a forrásban felbugyog, mert a bambusz rossz hővezető lévén, a víz nem hűlhet ki. Így vezeték a Hakkon-hegység forró kénforrásait sok kilométer messzeségbe el.

— Tragédia a gráci sétányon. Grácból jelentik: Heinrich Olga, egy bécsi tisztviselő felesége ma délelőtti a gráci sétányon agyonlőtte kislányát, majd pedig felakasztotta magát. Mielőtt azonban a kötél végzett volna vele, saját testébe is belőtt. Mindketten meghaltak. — Levelében tettét súlyos megbánással okolta meg.

12 osztályú Kézpénz Sorsjáték.

Ha nyerni akar nagy összeget :-: Siessen venni Mentő Sorsjegyet.

Kapható minden trafikban.

Második osztály huzása 1931. július 26. :-: Nyeremények kifizetését az ALBINA BANK garantálja. :-: Főnyeremény: 1.000.000 Lej. :-: Nyeremények összege 4.000.000.

Minden sorsjegy 12 osztályon végig játszik.

Sorsjegyek ára: egész 100, fél 50 lej, vidéki rendeléseknél 19 lej portóra hozzáadandó.

Főbizományos: ECKSTEIN TIVADAR, Arad, Str. Vidra No. 1. (Mosóczy-telep.)

Központi sorsjegylroda: Cluj, Str. Memorandului 16.

Sorsjegyek az Aradi Közlöny kiadóhivatalában is kaphatók.

Szerelme tisztaságát védte a revolverrel Simone Boulter

„Beszámíthatatlan volt a gyilkosság elkövetésekor,” mondja az elme-gyógyintézet főorvosának szakértői véleménye — A st.-moritzi szerelmi tragédia mai tárgyalása — Az ügyész háromtól hat évig terjedő fegyház-büntetés kiszabását kéri a vádlottra

Churból jelentik: A st.-moritzi szerelmi tragédia mai tárgyalásának legérdekesebb részlete az elmeszakerítői jelentés felolvasása volt. Dr. Jörger, a churi „Waldhaus” nevű elme-gyógyintézet főorvosa terjesztette elő a következő elmeszakerítői véleményt:

— Nem lehet megállapítani, hogy Boulterné elmebeteg volna, a pszichózisnak szószerint való értelmében. Az bizonyos, hogy elme-gyógyintézetbe való áthurokolódása nem ment nehézségek nélkül. Amikor is beérkezett az elme-gyógyintézetbe, saját ápolónőt vett maga mellé. Boulterné ügyvédje és a katonai rendőrség emberein kívül még négy podgvász érkezett az intézetbe. Az elme-gyógyintézetben még sohasem láttam ilyen bevonulást. Boulterné azonnal masszázst, külön diétát kért, amit aztán meg is kapott. Amikor megérkezett, apja hosszú ideig tartózkodott szobájában. Az bizonyos, hogy Boulterné nagyon szerette az urát és az a körülmény, hogy férje halála olyan vadul, viharos szenvedéllyel adta oda magát Hofer Kunonak, az asszony szavaival a következőkben leli magyarázatát:

— Férje egészen más típusú volt, mint Hofer. Boulterben én egy erkölcsileg magasrendű egyéniséget láttam, aki husz évvel volt idősebb nálam. Hofer intelligens, szellemileg sokkal magasabbrendű ember volt, mint Boulter. Csupa figyelem volt velem szemben. Már megjelenése is attrakció volt számomra. Rögtön a leggyöngédebb volt velem szemben és olyan hatással volt rám, mint soha semmiféle férfi.

A harminchatéves asszony első szenvedélyes szerelme

Boulterné az elme-gyógyintézetben állandóan azt hangoztatta, hogy miért huzzák olyan sokáig a dolgokat. Angliában már régen felakasztották volna. Erre megnyugtattuk, hogy a legrosszabb esetben is csak fogházra ítélik. Rögtön megnyugodott és aziránt kezdett érdeklődni, vajjon az elme-gyógyintézetben minden asszonynak egyforma ruhát kell-e viselnie. Az kétségtelen, hogy maga Hofer is hozzájárult a tragédiához. Feltűnő, hogy Hofer intelligenciája és lélektani ismeretei mellett milyen furcsán viselkedett az asszonnyal szemben. St. Moritzban 1930-ban Boulternével együtt volt, majd rögtön szakított vele és levelet írt neki, hogy vége köztük mindennek. Később ismét felkereste Párisban Boulternét, majd Montecarloban találkozott vele és közös utazást helyezt kiállításba. A következő nap bucsu nélkül vált el az asszonytól, ami után megint lemondó levelet írt, de pár héttel később virágot küldött neki. Semmi sem jellemzi jobban a helyzetet, mint az, hogy Boulterné egyik levelében, amelyet Hoferhez írt, azt írja, hogy ő, az asszony, aki már férjnél volt, milyen dobogó szívvel és egy szűz lányhoz méltó izgalmal kopogtatott kedvese szobájában. Milyen izgalmossal kereste fel a 36 éves asszony első szeretőjét. Érthetetlen, hogy Hofer ezt nem látta meg és hogy ő, a sokat tapasztalt ember mindezt nem érezte

Eppen ezért Hofer, mint ennek a drámának hőst, nem érte ez a tragédia teljesen készületlenül. Az asszony anyjától örökölte hisztérikus természetét. Apja úgy kezelte őt még felnőtt korában is, mintha még mindig kisleány lett volna. Simone nem tűrt ellentmondást és kényszerítést. Amikor a nálaál husz évvel idősebb férfinéz ment férjhez, akkor ez az ember folyton az apja helyettese lett. Csak Hofer ismerette meg vele az igazi szerelmet. Olyan vadul és olyan hevesen szerette Hofer Kunot, hogy teljesen odadobta magát neki. Ammira, minden fenntartás nélkül adta oda magát neki, hogy még a szégyentől sem riadt vissza. Az, hogy Boulterné kalandkereső, könnyelmű asszony volna, mint ahogy egyes lapok tudósításaikban írták, nem áll. Ha könnyelmű lett volna, akkor könnyebben tudott volna megválni Hoferától.

A megszégyenített szerető

A valóság azonban az, hogy ez az asszony, Hofer által ismerete meg először a szerelmet. Mely körülmények vezették ezt az asszonyt a dráma utolsó felvonáshoz? Hofer gunya, iróniája, fájdalom szavai, amikor az egész világ előtt meg akarta szégyeníteni az asszonyt azzal, hogy szolgálva akarta az ajtó elé tenni, mint egy örömlányt. A nő meg akarta ezt akadályozni és meg is kellett akadályoznia a teljes brutalitást, meg kellett akadályoznia, hogy az az ember, akinek szeretője volt, most az egész világ előtt megszégyenítse. Ezért sült el a fegyver, még pedig azért, hogy megőrizze ennek a szerelemnek tisztaságát, hogy megakadályozza azt, hogy ehhez a szerelemhez egy háziszolga durva kezei nyuljanak. Hofer volt a nő első szeretője és az utolsó találkozás, melyen úgy bánt Hofer vele, mint egy olyan asszonnyal, aki szerelmi kalandokba keveredik. Ez okozta a tragédiát. A merénylet tehát tulajdonképpen védekezés volt, amelyben a nő beszámíthatatlansága csak rendkívül kevés szerepet játszik. A leghatározottabb véleményem az, hogy a nő legnagyobb mértékben beszámíthatatlan volt cselekedetének elkövetésekor.

Ezt a jelentést terjesztette elő dr. Jörger, a churi elme-gyógyintézet szakértője. A jelentés után a védőbeszédre került a sor.

A délutáni tárgyaláson az ügyész súlyos büntetést kéri

A délutáni tárgyaláson az ügyész hosszabb beszédben mutatott rá arra a körülményre, hogy a jelen esetben nem gyilkosságról, csupán emberölésről lehet szó, amelyet — az elmeorvosi véleményt véve alapul — nyilvánvalóan öntudatlanul, erős felindulásában követett el a vádlott. További beszédben foglalkozott azzal, hogy az asszony erőszakkal hatolt be Hofer Kuno életébe és megmérgezte utolsó hónapjait. Kéri az esküdtszékét, hogy alkalmazza a büntetőtörvénykönyv 97. paragrafusát, amely minimális három évi fegyházat vagy maximális hat évi fegyházat mér a vádlottra.

A trónfosztott királynő zöldséget termel

I. Salima Mahimba néger királynő és egy francia csendőr szerelmi regénye — A detronizált „uralkodópár” a civillista valorizációját perli a francia államtól

Párisból jelentik: Franciaországban, ahol éppen most, a gyarmatügyi kiállítás megnyitása óta fokozottan fordul a figyelem minden iránt, ami exotikus, keleti és távoli, rendkívüli feltűnést keltett az az egészen bizarr kereset, amelyet most kezdett tárgyalni a párisi közigazgatási törvényszék.

Az alperes: a francia állam. A felperes pedig öfelsege I. Salima Mahimba, Moheli sziget egykori uralkodó királynője. A kereset tárgya: I. Salima Mahimba exkirálynő civillistájának valorizálása. A frank stabilizációja után ugyanis minimális összegre zsugorodott össze az a járandóság, amelyet a francia kormány a Commoren-archipelagus Moheli szigete egykori uralkodónője számára kitűzött.

A csokoládébőrű fetség már többször okozott gondokat Franciaországnak. Például akkor, amikor annakidején feleségül ment egy — francia csendőrhöz. Az esküvő Réunion szigetén zajlott le a szó legszorosabb értelmében. A sziget kormányzója személyesen vezette oltár elé, mint másznagy a fekete, szépséges királynőt, akinek szíve egy francia csendőr iránt gyulladt lángra s aki szívéen kívül kezét, koronáját és országa felét nyújtotta. — mint akárcsak a mesékben — választottjának, a derék csendőrnek. Moheli sziget lakossága, háromezer ember, áthurcolkodott Réunionba a menyegzői ünnepségre, csak a betegek és békák maradtak otthon viskóikban, — a többi hűséges alattvaló két héten keresztül tombolt, iakmározott, táncolt, evett-ivott a főuri nász alkalmából a réunioni lakzin.

Nyomban az esküvő után azonban súlyos és komplikált etiketkérdés merült fel, tudnillik az, hogy a fekete feleséges asszonynak követnie kell-e férjét a csendőrkaszárnyába vagy pedig kivételesen engedélyt adnak-e a csendőrnek, hogy a királyi szalmakunyhóba helyezze át lakását. Hosszas diplomáciai tárgyalások után végre mégis sikerült a dilemmát megoldani: a fonséges férj, — az esküvő óta a moheli fenséges came és megszólítás illette a kitünő csendőrt, — beadta a lemondását és demisszionált. A francia állam kénytelen volt elviseni a Isulyos csapást, amellyel elveszítette a gyarmati csendőrség egyik érdekes tagját, a mérleg másik oldalán ott állt viszont a politikai befolyás, amelyre Franciaország a „szerencsés” házasság révén szert tett

a független és szabad Moheli királyság és háromezer csokoládészínű lakosa felett.

Néhány esztendőn keresztül boldog békességben élt és uralkodott I. Salima Mahimba királynő, birodalma egyre fejlődött, a kókusz, banán és kopra-termést majdnem megdupláztatta a sziget, minden a legjobban ment, amikor viharfellegek jelentek Moheli királyság elé. S a villám gyorsan le is csapott: 1912-ben Franciaország annektálta a szigetet. Gyorsan, simán bonyolódott le az egész aktus: egy francia torpedónaszád jelent meg a „főváros” előtt, negyven matróz szállt ki a partra, a királynő hajlongva fogadta a sorhajóhadnagyo, aki röviden bejelentette az annexiót. Az excsendőr-felség tisztelgett, amikor a francia trikolor felrepült a királyi kunyhó egyik póznájára és a következő pillanatban az uralkodópár már detronizálva volt.

Mit volt mit tenni? — a volt „uralkodó család” számkivetésbe vonult, Franciaországban, a Bourgne egyik kis falujában telepedtek le, a volt csendőr szülőfalujában. Az exotikus álom szertefoszlott: kis szölleiben dolgozik a férj, zöldséget termel a trónfosztott királynő. Egyidejűleg a detronizációval évi ötezer frankos civillistát engedélyezett a francia állam. Ebbe az összegbe beszámították már a csendőraltszti nyugdíjat is. Ez az összeg értéktelenedett el teljesen a háboru után, s ezt akarja most valorizáltatni peres uton I. Salima Mahimba. A volt királyi pár a kedvező lélektani pillanatot választotta a kereset megindítására. A gyarmatügyi kiállítás időpontjában a bíróság s az államtanács bizonyára nem fog nehézségeket gördíteni a néger királynő és a francia csendőr élete happy, endje elé.

Agyonlőtte férjét, aki leánya ellen

Közvetlen közelből adott le merényletet akart elkövetni a gyilkos asszony három lövést alvó férjére — A haldokló férj tagadta felesége borzalmas vádját — Eltűnt a revolver, amellyel agyonlőtték az ádozatot

A megye leggazdagabb földbirtokosának tragédiája.

Megrendítő családi tragédia történt ma éjjel Buzauban, melynek áldozata Lupescu Radu földbirtokos, akit felesége három revolverlövessel agyonlőtt. A családi dráma körülbelül éjjel tájban játszódott le és a kiáltozásokra és lármára, mely a földbirtokos házából hallatszott ki, figyelmesek lettek a szomszédok, akik behatoltak a házba és megtudva a szörnyű tragédiát, azonnal értesítették a hatóságokat. Pár perc múlva rendőrbizottság szállott ki a helyszínre, akik, mikor a ház udvarára beléptek, az udvar közepén találtak a földbirtokos feleségét, két leányával együtt. Az asszony elmondotta, hogy agyonlőtte férjét, mert ez rosszul bánt vele és ma este megakartá becstelenteni 20 éves leányát.

A vizsgálat megállapította, hogy miközben Lupescu aludt, az asszony egészen közel ment ágyához és közvetlen közelről több revolverlövést adott le alvó férjére. A földbirtokos azonban felébredt és az ágyból kiugorva keresztül vetette magát az ablakon. Ez az ablak a ház udvarára nyílt és a földbirtokos innen a folyosón keresztül a fürdőszobába rohant, ahol összeesett. A bizottság itt talált rá a földbirtokosra, aki nagy vértócsában, a földön feküdt. A bizottság megérkezésekor Lupescu földbirtokos még életben volt és ezért azonnal kórházba szállították, ahol gondos kezelés alá vették. Itt megállapítást nyert, hogy Lupescu három lövést kapott, melyek közül az egyik mellébe fúródott és a hátán jött ki. A második lövés a tüdejét roncsolta széjjel, míg a harmadik a vállát sebesítette meg. A földbirtokos a kórházban kis idő múlva annyira magához tért, hogy kihallgatták. Mikor tudtára adták felesége vallomását, kijelentette, hogy az nem felel meg a valóságnak, mert ő nem akart erkölcselen me-

Borzalmas küzdelem az életért

Katasztrófa egy mesterséges tóban.

Abruról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt ma délelőtt Rosia Montana községben, ahol megrendítő körülmények között fulladt be a község mellett lévő mesterséges tóba egy szolga, három őrizetere bizott lóval együtt. A község melletti hegyen ugyanis három mesterséges tó van, ahol összegyűjtik a vizet, hogy az esetleges szárazság alkalmával a vidék hánvászata, melynek nagymennyiségű vizre van szüksége, ne szenvedjen hiányt. Ezen tavak egyikéhez küldte fel Popa Sándor gazdálkodó Tomus György, 18 éves szolgáját, hogy a lovakat megfürösse. A fiatal szolga, miután felért a tóhoz, a három lovat egymáshoz kötötte, majd az egyikre felült és behajtotta őket a 12 méter mély vízbe. A lovak alig voltak pár pillanatig a vízben, amikor egyikük valamiből megijedt és kifele igyekezett uszni. A szolga visszarántotta a lovat és ekkor a kötél, mellyel a lovak össze voltak kötve, megakadt az egyik ló lábában.

A veszedelembé jutott fiu, aki nem tudott uszni, segítségért kiáltott és a közelben tartózkodó parasztok és munkások oda is siettek, azonban egyikük sem mert a mély vízbe bemenni. A szerencsétlen legény kis ideig küzdött a vízzel, alá alá merült, majd újra feljött és borzalmas segítségkiáltással alámerült s többet nem került a felszínre. Az eset szemtanúi, akik tehetetlenül nézték a megrendítő szerencsétlenséget, a faluba rohantak, ahonnan többen siettek ki a helyszínre, egy csendőrosztog is, azonban hiába kutattak a fiu holtteste után, azt nem sikerült megtalálni. A délutáni órákban a lovak tetemeit sikerült kihalászni, azonban a 18 éves szolgát nem találták meg és azt hiszik, hogy a tó fenekén lévő sűrű vízi növényzet közé került, amelyből legfeljebb csak majd 8—10 nap múlva kerülhet ki.

Mielőtt nyaralni megy,

vágja ki ezt az űrlapot és azt kitöltve, levelezőlapra felragasztva, küldje be a kiadóhivatalnak.

Kérem az

ARADI KÖZLÖNY-t,

mely eddig

(Név, város, utca)

cimre járt, tolyó hó —-től—-ig

a következő cimre küldeni:

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A kamara megszavazta a gabonaértékesítésről szóló új törvényjavaslatot Romániában háromszáz-ezer vagon exportálható gabonamennyiség van. Nem fog megdrágulni a kenyér

Bucuresti-i tudósítónk Jelenti: A Kamara ma délelőtti ülésén Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter a gabonaértékesítési krízisről beszélt, majd rámutatott arra, hogy a világnak egymillió vagon gabonafeleslege van. Minden erővel arra kell törekedni, hogy a gabonaárakat fenntartsák, mert az esetleges árzuhanás katasztrófális következményű lehetne. A kormány egyelőre csak a buza exportjára állapította meg a kiviteli prémiumot, mert 300.000 vagon prémiumát náncs miből fedezni. Ennyi ugyanis Romániában az összes gabonamennyiség az exportálható mennyiség. A prémiumot azonnal kifizetik, mert csak így érik el azt a tervezett gyakorlati célt, hogy a termelőt, a mezőgazdát tényleges támogatáshoz juttassák.

— A kormány — mondotta a miniszter — a kenyérárak megdrágulását nem fogja megengedni. A barna kenyér kilójának árát 5, a fehér kenyérét pedig 7 lejben fogja limitálni a kormány.

Utalt a miniszter a mezőgazdasági adósságok kérdésére is és kijelentette, hogy ezeket egyszerre és radikálisan aligha lehet megoldani. Csak azokon a mezőgazdákon lehet segíteni, akik nem adósdottak el teljesen és így biztosítékot nyújthatnak, hogy kellő segítséggel talpra tudnak állni. Ilyen nagy operációt azonban nem lehet fájdalom és áldozatok nélkül végrehajtani.

A Kamara végül is megszavazta a javaslatot, majd a miniszter betérjesztette a szesz-törvény módosításáról szóló javaslatát.

A kenyérbélyeg katasztrófával fenyegeti az aradi sütőipart

A törvény pauszát vet ki a pékekre — A sütőiparosok 90 százaléka visszaadja iparengedélyét — Memorandum a földművelésügyi miniszterhez

Mint azt már az Aradi Közlöny jelentette, Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter, pár héttel ezelőtt törvényjavaslatot nyújtott be, melyben kenyér-bélyeg alkalmazásával kívánja a buza export prémiumához szükséges összegeket előteremteni. A törvényjavaslat szerint a pékek az eladott kenyerekre kenyér-bélyegeket kötelesek ragasztani, még pedig ez a kenyér-bélyeg a kenyér minősége szerint változik. Eszerint a 700—1000 grammos fehér kenyérenél 1 lejés bélyeg alkalmazandó, a 250—500 grammos cipóknál 1 lej, a 700—1000 grammos integrál kenyérenél 1 lej, a 200—1000 grammos rozs vagy graham kenyérenél 50 banl és az 500—1000 grammos barna kenyérenél ugyancsak 50 banl. A bélyegeket a pénzügyminiszterium nyomtatja és a pénzügyigazgatóságok útján adja el a pékeknek. A javaslat rendkívül szigorú büntetést ír elő azokra a pékekre, akik a fenti kenyér-bélyegeket nem ragasztják a kenyérré és így igyekeznek a kenyér-bélyeg rendeletet kijátszani. A földművelésügyi miniszternek ez a javaslata, mely az átlag egy lejés kenyér-bélyeg adót ilyformán a pékekre akarja háritani, természetesen nagy ellenkezéssel találkozott részükről és most memorandumokkal igyekeznek a földművelésügyi minisztert jobb belátásra bírni, melyben részletesen ismertetik álláspontjaikat és azokat a lehetőségeket, melyekkel ezt a rendeletet sokkal simábban és egyszerűbben is lehetne intézni. A kenyér-bélyeg alkalmazásáról szóló törvényjavaslat ügyében, amelyet egyébként már a parlament a tegnapi ülésén megszavazott, felkerestük az aradi pékek egyik vezetőjét, aki a következőben nyilatkozott:

— Abban az esetben, ha a kenyér-bélyeg alkalmazásáról szóló törvényjavaslatot a mai formájában, illetve úgy szavazzák meg, hogy az a bizonyos egy lej kilogrammonként a pékeket terheli, úgy ez beláthatatlan katasztrófát idézne elő a sütőiparban. Egy újabb javaslat szerint — mondotta informátorunk — úgy akarják ezt a kenyéradó problémát megoldani, hogy a pékekre egy átlagos pauszát vetnének ki, mely esetben nem kellene a kenyérré bélyeg ragasztani, hanem a pauszát összegét a pékek havonként fizetnék be a pénz-

ügyigazgatóságban. Ez azt jelenti, hogy például egy kisebb pékre, aki naponta 200 kilogramm kenyéret süt, 200 lej pauszát vetnének ki, ami havi 6 ezer lej adótöbbletnek felel meg. Ilyen körülmények között Aradon az lenne a helyzet, hogy a pékeknek 90%-a kénytelen lenne a sütést beszüntetni és iparát visszaadni, mert a mai gazdasági viszonyok mellett nem hogy ezt az adópluszt nem tudja előteremteni, hanem az eddigi illetékeket és adókat is csak nehézségek árán képes fedezni. A helyes megoldás emellett az újabb illetékeknel az lenne, ha az illetéket nem a kész kenyérré, hanem a lisztre alkalmaznák.

Fizessen elő a legnagyobb magyar lapra, az UJSÁG-ra

leggyorsabb hirsolgálat, a legjobb munkatársak:

Kóbor Tamás, Márai Sándor, Lynkeusz, Szomorj Emil, Pünkösti Andor, Elek Artur és a magyar irodalom legjobb erői írják a lap minden sorát.

Előfizetési ára:

Egy óra . . . 200 lej
1/4 évre . . . 500 lej

Előfizetni lehet:

Sándor Iván hirlapiroda,
Löbl hirlapiroda
aradi cégeknél.

Uj törvényjavaslat új adókról

Bucurestiből jelentik: A közlekedésügyi miniszterium a napokban új törvényjavaslatot készített elő, amellyel az úgynevezett „cota additionala” rendszerét akarja szabályozni. Ez a cota additionala, az utadónak egy úgynevezett válfaja, amelynek nagyságáról a jelenlegi törvény értelmében a megyei tanácsok döntöttek, eddig sok bonyodalomra adott alkalmat és egy alkalommal maga a semmitűszék is kijelentette, hogy törvénytelen. Az új javaslat szerint a cota additionala ezentul nem haladhatja meg a következő határokat:

Hat százalék az agrárirtokok földelme után, három, öt százalék az épületek földelme után, három, öt százalék a kereskedelmi és ipari földelme után, kettő, öt százalék azok után a földelme után, amelyek nem esnek más adók alá, egy százalék az ingó vagyonokból eredő földelme után, egy fél százalék a bérekből származó földelme után. Azok, akik semmiféle más adót nem fizetnek, ötven lej fognak évente fizetni, mint cota additionala-t.

Az új biztosítási törvény érdekes rendelkezései

A biztosítási intézetek csak abban a bankban helyezhetik el a pénzüket, amelyeket a törvény jó bonitásának tart. — A bankok és biztosítók tiltakozása a rendelkezés ellen.

A biztosító intézetek körében nagy izgalom uralkodik, miután szó van arról, hogy a biztosítási törvényt minden jelentékenyebb változtatás nélkül életbe léptetik. A biztosító intézetek ugyanis kifogásolják, hogy a peres eljárásoknál a törvény a biztosítottnak ad minden tekintetben előnyt. Ezek szerint a bíróság döntése már első fokon jogerős, feltéve, ha a biztosító intézet az egész biztosítási összeget nem helyezte letétbe. Kizárólag ebben az esetben van a biztosító intézetnek felelősségi joga. Ehelyett a biztosítók szivesebben egyeznének bele egy gyorsított peres eljárásba, hogy a feleknek a várakozási idejük ne legyen túl hosszú.

Még különösebb az új törvénynek az a rendelkezése, mely nem engedi meg a biztosító intézeteknek, hogy tőküket tetszésük szerint megválasztott bankokban helyezték el és kamatoztassák. Az új törvény ebben a tekintetben megkülönböztetést tesz jó és nem jó bonitású bankok között. Előbbieknek már összeállította a névsorát, ezzel mintegy megjelölve azokat a bankokat, melyeket a biztosítók igénybevehetnek. Meg kell jegyezni azonban, hogy a törvénynek ez az intézkedése nemcsak a biztosító intézeteket érintette kellemtlenül, hanem a bankok egy jó részét is, melyek jó bonitásuk ellenére is kimaradtak az említett névsorból. Találunk ezen bankok között szép számmal kisebbeségeket s románokat egyaránt. Nyilvánvaló tehát, hogy itt mindkét részről memorandumbeli tiltakozásról lesz szó. Értesülésünk szerint már történtek lépések a törvény életbe léptetésének előadására, jellehet egyelőre csak annyit ígérnek Bucurestiben, hogy az illetékes miniszterium a jóbonitású banknévsor összeállításának kérdésében kikéri majd a Nemzeti Bank tanácsát is.

— Kereskedők gyűlése a záróra ügyben. Miután Arad kereskedői a legutóbb tartott nagygyűlésükön szerdán, július 15-én estig bezárólag határozták volt meg az esti zárás idejét, felkérem az érdekelt kereskedőket, hogy szerdán, a hó 15-én este fél hét órakor jelenjenek meg újabb határozat hozatala végett a Kereskedelmi Testület helyiségében (Aradi Általános Takarékpénztár épület). Tisztelettel: Domán Sándor elnök.

— Új ércbányákat találtak. Westfáliában, Siegen közelében igen dúz ércereket találtak, amelyek aranyat, ezüstöt, kobaltot, rézet és nikkelt tartalmaznak. Egy tonna közet aranytartalma 3.6 frank. Az érc kiaknázására bányatársaság fog alakulni.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN

Meglíncseltek egy hatvanéves gazdát, aki erőszakot követett el egy juhokat őrző pásztorleánykán

Nagyszébenből jelentik: A Negoy aljában fekszik Paplak község. Egészen kis falu. Tenyerablaku, zsupfedeles viskók, ahol az ablakban muskátli nyilik és ördögcérnából építi az isten a kerítést.

Kuja Bözsi alig 13 éves lányka, még alig rázza le ruhájáról az iskola porát, szülei már is befogták munkába. Ő volt a családban a pásztor és ő hajtotta ki a kis familia 10—15 juhát a mezőre. A község határában a legelő mellett erdő húzódik a szebeni havasok alá, itt dus a fű és a tölgy sötétzöld lombjai igába török a kánikulát. Itt legettette Bözsi a juhokat és énekelte halkán azt a gyönyörű román dalt, amelyet a legendás nevű román királyné irt és úgy szól, hogy: Emlékszel, midőn karomban ringattalak.

Énekelés közben pipacsot, szarkalábát, harangvirágot és rezgőfüvet szedegetett az erdő szélében sötétítő cserjésben. Majd pedig a halom virágból koszorút fonni készült és ekkor jött feléje egy elvetemült fenevad. A duvadat Ilie Calderarunak hívták, 62 éves volt. A szomszéd községben lakott és Paplak felé tartva, megállt a mezőn Bözsi előtt.

— Szép kis bestia vagy te, Bözsike.

Bözsike megrémült és a juhnyáj felé szaladt. A parasztagazda utána. Hirtelen átölelte a menekülő lánykát. A jól fejlett kislány védekezett, karmolt, rugott, de a férfi végre legyőzte és hogy ne sikolthasson, összecsomózott zsebkeendőjével felpeckelte a száját. Azután öble kanta az áldozatot. Behurcolta az erdő szélébe, a juhok riadtan nézték a jelenetet, majd vad futással nekiiramodtak a községnek.

A falusiak éppen a mezőről tértek haza, amikor eléjük került a tépett ruhájú Bözsike, aki sirva mesélte el nekik az erdei rémregényt. A falusiak vigasztalni próbálták a lányt, be is értek a községbe, elhaladtak a nagykorcsma előtt, ahonnan vad kurjongatás hallatszott ki.

A falusiak benéztek a korcsma nyitott ablakán. Bözsi is egy pillantást vetett az ivóba, rámutatva az öreg szatírra, elsikongta!

— Ez volt az!

A falusiak berohantak a sötétbe s percek alatt véreben fetrengett a merénylet. A csendőrök mentették meg Ilie Calderarut a nagyszébeni ügyesség számára.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 5 Lel. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbejegyzéssel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefona száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DELUTÁN S ORÁIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

NÉMETLEANY, aki angolul is perfekt beszél, gyermek mellé ajánlkozik. Cím az Aradi Közlöny kiadójába kér. 2336

INTELLIGENS, 25 éves leány elmenő háziasszonyként, főzéshez, varráshoz ért, jobb családhoz, hol családtagoknak tekintenek, esetleg gyermek mellé. Címek az Aradi Közlöny kiadójába kér. 2337

VÉTEL ÉSELADÁS.

SÜRGŐSEN eladó egy okos barna hálószobaberendezés. Str. Calvin 13. 200

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

MATRACOK drbja 100 lej, ágyak drbja 50 lej, sodronyok drbja 200 lej, éjjeli szekrény 350 lej, kis tükrös toalett asztal 400 lej, gyönyörű Alt Deutsch szekrény 1000 lej, ebédlő perzsaszőnyeg 7040 lej, egy ajtó fehér szekrény 500 lej, könyveszekrény 1200 lej, gyönyörű plüss egyterítő, ebédlők, hálók, szalonnok, uszobák, ebédlőszék, tükrök, rollók, káoszekrény, antik órák, csillárok, fali vir nek, íróasztal, dísz tárgyak stb. stb. kaphatók: SALGONE bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

RUHNO, jókarban levő 2 Hltres vasbordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KERESEK két egyforma fehér vaságyat, hálószobaberendezést, ebédlő, uriszoba tutorokat, antik komód és szekretereket, antik brekátokat, ezüsttárgyakat, jég-szekrényeket stb. SALGONE bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 klgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Dinnye

minden mennyiségben kapható: 2330

SZÜSZ, Pancota.

LAKÁS.

KÉT NAGYSZOBÁS, vagy három nagyszobás, fürdőszobás 1-ső em. urilakás kiadó. Továbbá egy különbejáratu szoba, volt Lázár Vilmos-u. 8. sz. 2340

NÉGYSZOBÁS modern lakás kiadó. Bővebbet: Orion textilárúház, Arad, Str. General Berthelot 8. 2329

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a házmesternél. 200

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KÉTSZOBÁS, konyhás 1-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

INGATLAN.

MEGVÉTELRE keresek sürgősen jól védendő ingatlant. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 2823

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG (Gács-féle) 1 szoba, konyha, kamrás lakással kiadó. Strada Bratianu 21. (volt Weitzer János-ucca.) Bővebbet a házmesternél. 2389

NAGYOBB üzlethehelyiség kiadó. Bővebbet az emeleten, volt Lázár Vilmos-u. 8. szám. 2341

KÉSZPÉNZÉRT megveszem, rögtön ki is fizetem eladó dolgait. Keresünk sürgősen karikahajós Singer varrógépet, jég-szekrényt, cserép-kályhát, futószőnyegeket, kerti garnitúrákat, zongora-szeket, kis cassát, hálószobákat, ezüstöt, brilliáns köveket, márkás festményeket.

ELADÓ: Barok ebédlő 4800, konyhaszekrény 560, jég-szekrény 780, hálószoba 8700, amerikai íróasztal 950, 2 ajtó politurós jó szekrény 650, ebédlő plüss divány 850, rádió 3800, kerti székek, függönyök, Lengyel-féle világos hálószoba, nagy magyar könyveszekrény 4600, bőrgarnitúra 7500, otoman 900—1500, tonet szék 140, fehér leány-szoba, keleti perzsaszekrények és nagy szőnyegek minden elfogadható áron.

Szőnyeg-javításokat nagyon olcsón vállalunk.

A velünk összeköttetésben álló temesvári zálogház havi 2 százalékos kamat mellett folyósít zálogkölcönöket ékszerekre, arany, ezüst tárgyra, textilárúkra, varrógépekre, írógépekre, gramofonokra stb., stb.

COMISIO, Bul. Reg. Ferdinand 21.

Rádió műsor.

SZERDA, JULIUS 15.

Bucuresti. 12. Gramofon. 12.50. Gramofon. 17. Lucz zenekar: román zene. 19. Gramofon. 20. Rádiózenekar. Budapest. 9.15. A Mándits szalonzenekar hangversenye. 12.00. Déli harangzó. 12.05. Hangverseny. 4.00. Sportélmények. 5.00. Vadász Tibor novellái. 5.25. Katonazenekar hangversenye. 7.15. Hangverseny. 8.00. A Budapesti Filharmoniai Társaság hangversenye. Karagy: Dohnányi Ernő dr. Majd: Magyar Imre és cigány zenekarának hangversenye. 10.30. Gramofonhangverseny. — Bécs. 11.30. Gramofon. 12.40—14. Cerdazene. 19.40. Schulhof Ottó zongoraművész játéka. 20.15. Mindenféle vidámság. 21.15. Rómisch-zenekar. — Belgrád. 11.30. Gramofon. 12.45. Déli zene. 19. Szórakoztató zene. 21. Zongorajáték. 22. Gramofon. — Hamburg. 20. Suppé: Szép Galathea. 23.15. Kávéházi zene Bremenből. — Hellsberg. 17.10. Tánctea. 18.20. Szórakoztató zene. 20.05. A danzigi városi színház zenekarának hangversenye. — Katowice. 17.10. Gramofon. 18. Hangverseny. 22.20. Könnyű és tánczene. — Langenberg. 17. Délutáni zene. 20. Katonazene. Majd szórakoztató zene. 23. Tánczene éjfélig. — Prága. 19.20. A csehszlovák tamburicaszövetség hangversenye. 21. Dales. 21.30. Schulhof Erwin zongorajátéka. — Róma. 21. Verdi: A vézset hatalma c. négyfelvonásos operája. — Strasbourg. 18. Operanyitányok és ábrándok. 19. Operetténekar. 19.45. Sacha Guitry gramofonlemezen. 20.45—22.30. Vendégül zene.

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethehelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Strada Mirca Stanescu 12.

(Verbőczy- és Dobó-ucca sarkán) egy nagy vagy 2—3 kis üzlethehelyiség augusztus 1-re kiadó. Megtekinthető: 10-12 és d. u. 3-5-ig. 2335

Férfi vászon öltönyöket

és
fehér vászon kalapokat
legszebben mos, vasal

Buttinger Teréz

gőzmosója
v. Batthyány-n. 35., az udvarban
Leszállított áruk.

Socodor község előljáráóságától.

Nr. 589—1931.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Socodori (Szék-udvari) nagyvásár, kisljenői járás, Arad-megyében, minden állattaj felhajtásával 1931. július hó 18-án, szombaton lesz megtartva és minden szombaton heti vásár állatfelhajtással. — Felhívjuk a vásárlók figyelmét ezen lótenyésztési gőpontra, továbbá a külföldre szállított figyelmét is. Socodor, 4. júliu 1931.

2382

Az előljáráóság.

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

Kedvezményes vizum és utazás **Künstler Vizumirodában** ARAD, Bulev Reg. Maria 24.